

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
APHEIT HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES JOURNAL

ISSN: 0858 – 9216

ปีที่ 26 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2563

Vol. 26 No. 1 JANUARY – JUNE 2020

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เน้นการพัฒนานวัตกรรมทางด้านการจัดการเรียนรู้ การวิจัยและพัฒนา บทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิชาการเกี่ยวกับความรู้ แนวคิด เรื่องที่เป็นที่สนใจของบุคคลทั่วไป การตรวจสอบทางวิชาการ

บทความได้รับการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (double-blinded peer review)

เจ้าของ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ที่ปรึกษา คณะกรรมการวิชาการและการประกันคุณภาพการศึกษา

สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
บรรณาธิการ

ดร.มานิต บุญประเสริฐ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวทิพนาถ ชาริรักษ์

กองบรรณาธิการ

ดร.เสนีย์ สุวรรณดี

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ดร.ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร. พรณราย ทรัพย์ประภา

นักวิชาการอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ ไชยโส

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรัตน์ ชัยสำเร็จ

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษยา วงษ์ขลิตกุล

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำพล นววงศ์เสถียร

วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

รองศาสตราจารย์ ญัฐพล ชันธไชย

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ฝ่ายจัดการและเลขานุการกองบรรณาธิการ

นางบุศรา เอมบุตร

นางสาวเพชรราตรี เฉพาะตน

นายบุญธรรม ศรีสร้อย

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม
สถานที่พิมพ์ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

สามารถอ่านและดาวน์โหลดบทความได้ที่ <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/apheit-ss/index>

คณะกรรมการวิชาการและการประกันคุณภาพการศึกษา
 สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย
 ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
 วาระ 1 สิงหาคม 2562 – กรกฎาคม 2564

1. รศ.ดร.บัณฑิต ไรจน์อารยานนท์	สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	กรรมการ
3. อาจารย์จirnันท์ กมลสินธุ์	มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา	กรรมการ
4. อาจารย์อุบล ใช้สงวน	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	กรรมการ
5. ผศ.ดร.อรรยา สิงห์สงบ	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	กรรมการ
6. ดร.จอมพงศ์ มงคลวนิช	มหาวิทยาลัยสยาม	กรรมการ
7. รศ.ดร.นิตย์ เพ็ชรรักษ์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	กรรมการ
8. ดร.พรทิพย์ กวินสุพร	มหาวิทยาลัยคริสเตียน	กรรมการ
9. ผศ.ดร.ปริญญา ตันตสวัสดี	มหาวิทยาลัยชินวัตร	กรรมการ
10. ผศ.ดร.อุไรรัตน์ แยมขุติ	มหาวิทยาลัยธนบุรี	กรรมการ
11. ดร.สุรัชย์ สานติสุขรัตน์	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่	กรรมการ
12. ผศ. ดร.วัลลภ พุทโสม	มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก	กรรมการ
13. ผศ.ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	กรรมการ
14. ผศ.ดร.นเรศวร พันธ์ธรร	มหาวิทยาลัยรังสิต	กรรมการ
15. ดร.กัรรัตน์ สงวนไทร	มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต	กรรมการ
16. ผศ.ดร.อรุณี สำเภาทอง	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	กรรมการ
17. รศ.ดร.รัชนี ศุภจันทร์รัตน์	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	กรรมการ
18. ผศ.ดร.อัจฉราพร โชติพิทักษ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	กรรมการ
19. รศ.ดร.สถาพร อมรสวัสดิ์วัฒนา	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	กรรมการ
20. รศ.อิสยา จันทรวิธานุชิต	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	กรรมการ
21. ดร. วินัย โกกระกุล	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	กรรมการ
22. รศ.ดร.อรพรรณ ลือบุญวัชชัย	วิทยาลัยเซนต์หลุยส์	กรรมการ
23. ผศ.ดร.อำพล นววงศ์เสถียร	วิทยาลัยเซนต์อิสตาบังกอ	กรรมการ
24. ดร.ศิริพงศ์ รักใหม่	วิทยาลัยดุสิตธานี	กรรมการ
25. ผศ.ดร.ไตรรัตน์ ยืนยง	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น	กรรมการ
26. รศ.ดร.วิเชียร ชิวพิมาย	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย	กรรมการ
27. ผศ.สำเร็จ นนศิริ	วิทยาลัยสันตพล	กรรมการ
28. ผศ.ดร.ฐิติรัตน์ มีมาก	สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ	กรรมการ
29. อาจารย์ณัฐวุฒิ ว่องทรัพย์ทวี	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	กรรมการ
30. ดร.มานิต บุญประเสริฐ	สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนฯ	กรรมการ
31. อาจารย์ชาติชาลย์ โพธิ์พาด	สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น	กรรมการและเลขานุการ

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

Reviewers

ศาสตราจารย์ ดร.พทธี	ศิริบรรณพิทักษ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.บุญเรียง	ขจรศิลป์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย	บุญประเสริฐ	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พันธ์	เดชะคุปต์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบุญวัลย์	สัตยารักษ์วิทย์	สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา
รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์	ไชยโส	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรัตน์	ชัยสำเริง	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
รองศาสตราจารย์ ดร.พรรณราย	ทรัพย์ะประภา	นักวิชาการอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์	ทองเลิศ	มหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัทรา	เอื้อวงศ์	มหาวิทยาลัยสยาม
ดร.ธนอมวงศ์	ล้ำยอดมรรคผล	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ดร.วันเกษม	สัตยานุชิด	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ดร.มุสดี	พลสารมย์	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ดร.ศรีสมร	พุ่มสะอาด	มหาวิทยาลัยรังสิต

The New Normal for Universities in Asia: A Challenge to Human Creativity

On May 20 (2020) a 'Webinar Conference' was held in Bangkok at Siam University. This note aims to share with our readers the solutions and innovative practices in the New Normal which delivered by the panelists.

To begin, the organization responsible for planning this 'think tank' symposium was the Asia Cooperation Dialogue University Network (ACD UN). The ACD was founded in 2002 by foreign ministers from 18 countries including Thailand. The purpose was to foster cooperation in all areas for the purpose of 'reducing poverty and improving the quality of life', and for promoting knowledge-based societies. Today, the ACD membership stands at 34 nations, including 3 of the most populous countries: China, India, and Indonesia.

On this note, I would like to highlight the panel discussion on "The New Normal for Higher Education across Asia: Post-COVID World and How Universities in Asia Respond" delivered by four panelists. All are distinguished Asian leaders in higher education, from four different countries:

- Japan: Dr. Kiyoshi Yamada, Chancellor of Tokai University
- Thailand: Dr. Pornchai Mongkhonvanit, President of Siam University
- Malaysia: Prof. Dato Dr. Ansary Ahmed, President of Asia e University
- Bangladesh: Dr. Sabur Khan, Chairman of Daffodil International University

The moderator for the session was Dr. Bundit Limschoon, former Secretary General of ACD and Assistant President of Siam University. The following were reflections from the panelists.

The impact of the pandemic on the higher education sector and beyond

Looking specifically at the education sector, more than 70% of the world's students have experienced an interruption in their education. They have not gone to school or university since March. In Japan, as reported, some 90% of universities postponed the start date for the so-called 'Spring' semester. And, it seems that most, if not all, universities have plans to have on-line classes when lock-down measures have been eased. International programs have been suspended. Foreign travel by instructors and students have been cancelled. Athletic programs have been suspended. Graduation ceremonies are now virtual.

However, on-line learning has its own costs. UNESCO has compiled a short list of problems created by forced closures. Among these are unequal access to digital learning portals and lack of access to technology or good Internet connectivity. These are serious obstacles to off-campus learning and some institutions in Asia.

Another concern stems from social isolation. Universities are more than classrooms and laboratories. They are centers of social activity and human interaction. When they are closed many young adults will miss out on social contact which is an important component to learning, development and networking. How to mitigate these losses will be a challenge to human creativity.

Financial problems are of course major concerns. They plague many families due to massive unemployment or because wages have been cut to half during the work-place closures. Part-time jobs for students have been disappearing at an unprecedented rate. These realities have left many students in need of financial support when they return to their studies.

Measures to help students: Japan's Tokai University's medical school prepared a video on how to wash hands. The university has established a Student Support Center 'for the COVID-19 Crisis'. Both Siam University and Tokai University have set up a special fund to support needy students. Siam University has reduced fees for the summer term by 50%, and 25% for the first semester of the next academic year. Tokai University has offered up to USD 100 to students who are considering registering in online classes. Some universities are allowing students to pay tuition fees by installments.

Challenges for Instructors. Perhaps one of the biggest challenges in higher education is how to move from traditional education to e-learning and how to overcome the problem of practical courses and training. This is not to minimize the importance of keeping students, faculty and staff safe and healthy, while at the same time trying to keep essential operations running. Siam University are investing in learning software for their instructors and their students.

The Economist Intelligence Unit as reported by the president of Asia e University, Malaysia, ranked 'Contributing to an increasingly digital economy and society' as the #1 key challenge facing higher education. Who among the current academic personnel are equipped to make such contribution? Are current hiring criteria the right ones for a new generation of academics familiar with the so-called disruptive technologies?

More than 90% of higher education institutions report that a majority of courses will become on-line courses. This has serious implications for instructors and staff. A partial list includes the following:

- instructors who are effective in face-to-face methods of teaching may lack the skills needed for being equally effective in digital methods of instruction
- how best to maintain student engagement (interest and motivation)
- creating appropriate policies for instructors and staff who work from remote locations
- developing upskilling programmes for instructors and staff
- how to achieve faculty/staff cooperation in joining such programmes
- budget reallocations needed to upgrade system-wide technical resources

However, learning environments need not be confined to either a classroom or on-line. Skills and knowledge can be acquired through internships and hands-on community based projects, depending on the learning objectives and philosophy of education program. Such experiences can help students develop and practice collaboration and communication skills.

Post-COVID scenarios

A refocusing of programs: Some programs in the higher education sector, which were deemed to be important may now be deemed less important. Some observers conclude that the rising needs of Asian societies include advanced health care, social applications of artificial intelligence, strengthening the skills in food and supply chain management, technologies for the restoration of the environment, and

skills related to the development and management of sustainable energy. Further experimentation of practical strategies which are inherent in the sufficiency economic model should be considered.

Employers will increasingly look for demonstrable competencies-evidence of an ability to perform, not just a qualification or transcript.

The costs involved in these new initiatives may require a reduction in the size of the higher education sector in favor of increasing support for private institutions which could deliver more efficiently programs relevant to these so-called 'disruptive' technologies. This means striking a balance between public and private educational provision.

Another area for concern has been increasing nationalism. Nationalism is important but so is globalism. Will this pandemic help the people of Asia appreciate the importance of an education that strengthens global understanding and maintaining a global presence? If nothing else, COVID-19 has been a grim reminder that the well-being and safety of all people who inhabit this planet is vitally important. Perhaps universities in the future will be able to gain even more support for foreign travel and student exchanges.

Concluding key challenges

Prof. Dato Dr. Ansary Ahmed, President of Asia e University concluded the five key challenges of higher education (Source: The Economist Intelligence Unit.)

1. Contribute to an increasingly digital economy and society;
2. Leverage technology to deliver better and more inclusive education;
3. Respond to demand but shifting demographics;
4. Striking a balance between public and private provision;
5. Remaining global in an age of nationalism.

There is little doubt that the COVID-19 pandemic will trigger a number of other innovative solutions to satisfy the future needs of institutions of higher learning and the societies they serve. And it will be important for governments to develop stimulus packages for targeted infrastructure spending and wage subsidies. Paramount will be to further develop human capital by means of training programs. Thus, priorities in national expenditures will need to be adjusted.

I am sure that there are a lot more initiatives and success stories to share and learn from members of ACD University Network. Our journal is one of the channels that will serve the purpose. Your articles related to the University Practices in the New Normal, be it policy, teaching, research, creative programs, are most welcome.

Last but not least, I wish to acknowledge the contributions of all distinguished reviewers and my gratitude to Prof. Dr. Jamie Wallin, one of the reviewers of this journal, for his valued assistance in the preparation of the material and ACD University Network.

As always, we welcome your comments and suggestions.

Manit Boonprasert, Ed.D.,

The Association of Private Higher Education Institutions of Thailand
Under the Patronage of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn

June, 2020

สารบัญ

CONTENTS

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
แห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ปีที่ 26 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2563

บทความวิจัย

- การศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี
The Study of Learning Management Process in English for Communication of Good Practice Schools
นราวุฒิ วิวิธนากร และศรีสมร พุ่มสะอาด.....01-12
- การศึกษาลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องคำบุพบทในประโยคโดยจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับ
เทคนิคการโค้ช
A Study of Grade 5 Students' Learning Outcomes on Prepositions in Sentences Using Active
Learning Activities and Coaching Technique
นฤมล วัลย์ศรี และศรีสมร พุ่มสะอาด.....13-21
- การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตราด
Academic Administration of School Administrators in Khao Saming School Network under Office of
Trat Primary Educational Service Area
นุชนภา ศิริรัตน์ และวรชัย วิภูอุปโคตร.....22-28
- แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จันทบุรี เขต 2
Management Guidelines for Student Support Systems in Schools under Office of Chanthaburi
Primary Educational Service Area 2
ณัฐกานต์ ญาติ และวรชัย วิภูอุปโคตร.....29-36

สารบัญ

CONTENTS

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
แห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ปีที่ 26 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม –มิถุนายน 2563

การปฏิบัติงานวิชาชีพครูของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ
Professional Performance of the Head of the Child Development Center under the Local
Administrative Organization Chaiyaphum Province
นวลจันทร์ มณีแสง และวรชัย วิภูอุปโคตร.....37-46

บทความวิชาการ

ความรุนแรงในสื่อผ่านการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์กับช่องว่างของการรับผิดชอบทางกฎหมาย
Violence in Media through Cyberbullying and Legal Liability
ณชรต อัมมธรรณ และรัชชา สถาพรพงษ์.....47-58

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน
Concepts of Satisfaction and Construction of Job Satisfaction Questionnaire
พัฒนา พรหมณี ยุพิน พิทยาวัฒนชัย และจิระศักดิ์ ทัฒนา.....59-66

การศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี

The Study of Learning Management Process in English for Communication of Good Practice Schools

นราวุธ วิวิธนากร¹ ศรีสมร พุ่มสะอาด²

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต¹

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต²

Narawut Wiwittanakorn¹, Srisamorn Pymsa-ard²

Master of Education Program, Rangsit University¹

Lecturer in Master of Education Program, Rangsit University²

E-mail: narawut.w60@rsu.ac.th¹, srisamorn.p@rsu.ac.th²

Received: April 23, 2020; Revised: May 15, 2020; Accepted: June 6, 2020

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี และ 2) ศึกษาแนวทางการยกระดับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 160 คน ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ และครูจำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามสำหรับครูและนักเรียน และแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครู 8 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูล หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจากการปฏิบัติของครูและความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ระดับมากทุกด้าน และ 2) แนวทางการยกระดับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ 1) ครูมีการเตรียมความพร้อมก่อนจัดการเรียนรู้ 2) ครูใช้กิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เทคนิคการสอนที่หลากหลายและทันสมัย สื่อและนวัตกรรมที่น่าสนใจ และ 3) ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน

คำสำคัญ: กระบวนการจัดการเรียนรู้, ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี

ABSTRACT

Objectives of this research were to 1) explore the learning management process in English for communication of a good practice school, and 2) explore the guidelines for improving the learning management process in English for communication of a good practice school. Samples comprise of 30 English teachers of Mathayomsuksa Year 3 and 160 of Mathayomsuksa Year 3 students. The samples for interview were 8 school administrators, Head of Foreign Language Subject, and teachers. Researcher collected data by himself. Statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation. The research result revealed that 1)

English learning management process for communication from teachers' practices and students' opinions were at high level in all aspects; and 2) The guidelines for enhancing the English learning management process for communication are 1) teachers be well-prepared for learning management; (2) teachers use interesting activities, diverse teaching techniques and interesting media and innovations; and 3) teachers use a variety of measurement and evaluation methods to suit students with different abilities.

KEYWORDS: Learning Management, English for Communication, Good Practice Schools

บทนำ

ทักษะการสื่อสาร เป็นคุณลักษณะสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของโลกส่งผลให้มีการสื่อสารกันในลักษณะเป็นเครือข่าย ไร้พรมแดน เกิดมิติสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ๆ โดยใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งจัดเป็นภาษาสากลมาเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร ดังนั้น ภาษาอังกฤษจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ประชาชนนำมาใช้เพื่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และการอยู่ร่วมกัน ด้วยเหตุนี้หลักสูตรการศึกษาของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทย จึงกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษและบรรจุไว้ในหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลในประเทศเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ มีการปฏิรูปการจัดการศึกษาโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้บุคคลในประเทศเป็นผู้ที่มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยได้ร่วมกันเสนอกรอบสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งได้เสนอแนวทางการออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในศตวรรษ 21 ไว้อย่างหลากหลาย มีแนวคิดด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ที่มีการเผยแพร่ตามสื่อจำนวนมาก

อย่างไรก็ดี ทักษะสำคัญที่ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริม เป็นทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการสื่อสาร (Naughton, 2007) โดย

เครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการสื่อสารคือ ภาษาอังกฤษ อันเนื่องจากสังคมมีการยอมรับให้เป็นภาษาโลก (World language) ที่ใช้เพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสาร เชื่อมโยงความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึก ตลอดจนการดำเนินชีวิตในมิติต่าง ๆ ดังนั้น โครงสร้างหลักสูตรในประเทศต่าง ๆ ทั้งในประชาคมอาเซียน และสังคมโลกจึงกำหนดให้บรรจุสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษไว้ในหลักสูตรของแต่ละประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Naughton, 2007) อันจะส่งผลต่อการพัฒนาให้บุคคลในประเทศเป็นผู้มีคุณลักษณะสำคัญตามลักษณะของบุคคลในศตวรรษที่ 21

อารีย์ ปรีดีกุล (2554) ได้สรุปแนวคิดของกลุ่มนักการศึกษาเกี่ยวกับทักษะและคุณลักษณะที่สำคัญของบุคคลในศตวรรษที่ 21 ควรมีลักษณะ 7 ประการคือ 1) ความสนใจใคร่รู้ 2) การมีจินตนาการ 3) การคิดเชิงธุรกิจ 4) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา 5) ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม 6) ทักษะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและสนใจต่อโลก 7) ทักษะในการสื่อสารเทคโนโลยีและความร่วมมือ นอกจากนั้น ได้ค้นพบจากผลการวิจัยว่า ผู้เรียนจำนวนมากมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับต่ำ กล่าวคือมีความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ได้บ้าง แต่ไม่มั่นใจว่าจะถูกต้องตามกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์จึงไม่กล้าใช้

ภาษาอังกฤษในการสื่อความหมาย สำหรับทักษะ การอ่านและการเขียน ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถ ใช้ภาษาอังกฤษได้ดีเท่าที่ควรเมื่ออยู่ในระดับเวที โลก จากการประเมินความสามารถในการใช้ ภาษาอังกฤษของกลุ่มประเทศอาเซียนและทั่วโลก พบว่า ประเทศไทย มีความสามารถในการใช้ ภาษาอังกฤษอยู่ในลำดับที่ 5 จาก 10 ประเทศ อาเซียน อยู่ในอันดับที่ 42 จาก 44 ประเทศทั่วโลก จากการประเมินของ English Proficiency Index และอยู่ในอันดับที่ 53 จาก 54 ประเทศทั่วโลกจากการ ประเมินของ Education First (สมเกียรติ อ่อน วิมล, 2555; กระปุกดอทคอม, 2556)

สาเหตุผลการประเมินความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษของประเทศไทยอยู่ในระดับต่ำ จึง อาจเชื่อมโยงกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน วิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร แนวทางการ พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและโรงเรียนจำนวนหนึ่งได้ พยายามแก้ไขปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ซึ่ง สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปกระบวนการ เรียนรู้ ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาที่ มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทิศนา แคมมณี (2557, น.1) เสนอไว้ว่า การจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นจำเป็นต้อง บูรณาการกิจกรรม วิธีสอน รูปแบบการเรียน การสอน เทคนิคการสอน หลักการ แนวคิด จิตวิทยา และทฤษฎีการเรียนรู้ที่หลากหลายเข้าไปช่วยใน การกำหนดกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นการ เสริมสร้างและช่วยผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้

จากการศึกษาการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่ มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น การจัดการเรียนรู้ดำเนินการสามด้าน คือ ด้านที่ 1) การเตรียมความพร้อม ด้านที่ 2) กระบวนการ จัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 3 ขั้น คือ 2.1) ขั้น นำเสนอ 2.2) ขั้นฝึกปฏิบัติ และ 2.3) ขั้นผลิต และ ด้านที่ 3) คือ การวัดและประเมินผล

ผลการทดสอบทางการศึกษา (O-Net) ภาษาอังกฤษในกลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาต่างประเทศ ของเขตพื้นที่มัธยมศึกษาต่าง ๆ พบว่านักเรียนหลายโรงเรียนมีคะแนนสูงกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม ในขณะที่นักเรียนบาง โรงเรียนก็มีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนน เต็ม ในขณะเดียวกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน แต่ละเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดปทุมธานี ซึ่ง เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีคะแนน O-Net ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ซึ่งมีโรงเรียน มัธยมศึกษาจำนวน 21 โรง เป็นขนาดใหญ่พิเศษ 13 โรง ขนาดใหญ่ 5 โรง ขนาดกลาง 2 โรง และ ขนาดเล็ก 1 โรง โรงเรียนแต่ละขนาดมีนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 สอบได้คะแนน O-Net ภาษาอังกฤษค่อนข้างสูง คือในภาพรวม คะแนน ของทั้ง 21 โรงเรียนอยู่ระหว่างร้อยละ 47.70- 80.31 มีเพียง 5 โรงเรียน ที่คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 (ร้อยละ 23.81-47.13) (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ซึ่งแสดงว่าโรงเรียนในเขตการศึกษาที่มีผล การสอบ O-Net สูง น่าจะมีกระบวนการ การจัดการเรียนรู้ที่ดี ส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ สูง ซึ่งถ้าได้ศึกษาถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังกล่าว ไปขยายผลในโรงเรียนที่มีคะแนนยังไม่ เป็นที่น่าพอใจ น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการ ยกระดับคุณภาพการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสาร นอกจากนี้โรงเรียนดังกล่าว อาจมี ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางยกระดับการ จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีคุณภาพสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงมี ความสนใจที่จะศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของโรงเรียนที่มี คะแนน O-Net สูง ซึ่งน่าจะมีแนวปฏิบัติที่ดี ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี เพื่อนำแนว ปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนรู้ไปเป็นแนวทางใน การปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของโรงเรียนที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการยกระดับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ดี
2. สามารถนำแนวปฏิบัติที่ดีในกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตพื้นที่อื่นๆ
3. มีแนวทางการยกระดับผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามแนวปฏิบัติที่ดีในกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 4 จังหวัดปทุมธานี และในเขตอื่นๆ และจังหวัดอื่นๆ ไปพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพด้านภาษาอังกฤษสูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ซึ่งเป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูที่สอนภาษาอังกฤษทุกคนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ครูไทย) และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี จากโรงเรียนทั้งหมด 21 โรงเรียน โดยแบ่งโรงเรียนตามขนาดคือ ขนาดใหญ่พิเศษ 13 โรง ขนาดใหญ่ 5 โรง ขนาดกลาง 2 โรง และขนาดเล็ก 1 โรง ผู้บริหารโรงเรียน 2 คน หัวหน้ากลุ่มสาระ 1 คน ครูผู้สอน 2 คน จำนวนครูทั้งหมด 315 คน และจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 13,224 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการเลือก/สุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 กำหนดจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาตามสัดส่วนจำนวนโรงเรียนตามขนาดโรงเรียนตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.เล็ก	1	1
2.กลาง	2	1
3.ใหญ่	5	1
4.ใหญ่พิเศษ	13	2
รวม	21	5

เลือกโรงเรียนขนาดละ 1 โรงเรียน แต่เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีจำนวน

มากกว่าขนาดใหญ่เป็น 2 เท่า จึงเลือกมา 2 โรง รวมเป็นโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 5 โรง

2.2 กำหนดเกณฑ์คะแนนผลสอบ O-Net ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ไม่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าว จึงเลือกกลุ่มตัวอย่างเพียง 4 โรงเรียน คือ ขนาดกลาง 1 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน และ ขนาดใหญ่พิเศษ 2 โรงเรียน

2.3 เลือกโรงเรียนที่ผลคะแนน O-Net สูงที่สุดจากขนาดกลางและขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน สำหรับ ขนาดใหญ่พิเศษ เลือกคะแนนสูงสุดและรองลงมา รวม 2 โรงเรียน รวมโรงเรียนทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 4 โรงเรียน

2.4 เลือกครูที่สอนภาษาอังกฤษในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเฉพาะครูชาวไทยทุกคนที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากทั้ง 4 โรงเรียน จำนวน 30 คน สำหรับตอบแบบสอบถาม การปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้

2.5 สุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนละ 1 ห้อง ซึ่งมีนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 160 คน สำหรับตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ สามารถดำเนินการเพียง 3 โรงเรียน เนื่องจาก โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 1 โรงเรียน มีกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการสัมภาษณ์ได้ และโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน ยังไม่มีผู้บริหาร จึงสามารถสัมภาษณ์ได้ ผู้บริหารโรงเรียน 2 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 3 คน และครูผู้ช่วย 3 คน รวม 8 คน

การเก็บข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำจดหมายขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต ไปโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 แห่ง เพื่อบันทึกวันเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบโดยทำความเข้าใจพร้อมกับดำเนินการแจกให้นักเรียนห้องที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามที่ตกลงไว้ โดยผู้วิจัยชี้แจง ตอบและรับกลับคืนด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยพร้อมผู้ช่วยจดบันทึกข้อมูล ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอน ตามประเด็นที่กำหนด คนละประมาณ 20-30 นาที วันละ 1 โรงเรียนตามที่นัดหมายไว้ล่วงหน้า มีการบันทึกเทปประกอบด้วย (ได้รับอนุญาต)

4. นำบันทึกคำสัมภาษณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

เครื่องมือ

เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ฉบับ เป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 1 ฉบับ

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีรายละเอียดดังนี้ คือ

1.1 ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของครู มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) และให้เติมข้อความในช่องว่างจำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 3 ด้าน คือ 1) ด้านการเตรียมความพร้อมของครู 2) การจัดการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผล รวม 40 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 5 ปฏิบัติมากที่สุด 4 ปฏิบัติมาก 3 ปฏิบัติปานกลาง 2 ปฏิบัติน้อย และ 1 ปฏิบัติน้อยที่สุด และการเก็บรวบรวมข้อมูล ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคแนวทางการยกระดับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ได้ดำเนินการไปแล้วและความคิดเห็นเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended-Question) จำนวน 3 ข้อ

1.2 ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับนักเรียนมีลักษณะและแนวทางการถามคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติของครู 3 ด้าน ตอนที่ 1 มี 3 ข้อ ตอนที่ 2 มี 40 ข้อ และตอนที่ 3

ถามเกี่ยวกับวิธีการเรียนที่ชอบ สนุก เรียนได้ดี มี 4 ข้อ ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน พบว่า ทุกข้อคำถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และแบบสอบถามสำหรับครูมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 จากการทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน ส่วนแบบสอบถามสำหรับนักเรียนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 จากการทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

2) แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบชนิดมีโครงสร้าง สัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระ

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน ประกอบด้วยการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูและนักเรียน เกี่ยวกับ 1) เตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีรวมทั้งการวัดและประเมินผล และ 3) ปัญหาอุปสรรคในการเรียนภาษาอังกฤษและแนวทางการยกระดับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

แบบสัมภาษณ์หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้รวมทั้งการวัดและประเมินผล และ 3) ปัญหาและการแก้ปัญหาเพื่อยกระดับการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติของครูและความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่

3 ทั้ง 3 ด้านคือ 1) การเตรียมความพร้อม 2) การจัดการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผลทั้ง 40 ข้อ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาแปลผลระดับการปฏิบัติโดยใช้เกณฑ์แปลผลของเบสท์ (สัญญาวุฒิสาร, 2560) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลผลการปฏิบัติหรือความคิดเห็น
4.50 – 5.00	การปฏิบัติสำหรับครูหรือความคิดเห็นสำหรับนักเรียนระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	การปฏิบัติสำหรับครูหรือความคิดเห็นสำหรับนักเรียนระดับมาก
2.50 – 3.49	การปฏิบัติสำหรับครูหรือความคิดเห็นสำหรับนักเรียนระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	การปฏิบัติสำหรับครูหรือความคิดเห็นสำหรับนักเรียนระดับน้อย
1.00 – 1.49	การปฏิบัติสำหรับครูหรือความคิดเห็นสำหรับนักเรียนระดับน้อยที่สุด

3. ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการยกระดับผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและความคิดเห็นเพิ่มเติมซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. วิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละประเด็นบันทึกผลการสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจากการปฏิบัติของครูและความคิดเห็นของนักเรียน

1.1 กระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจากการปฏิบัติของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยปฏิบัติ คือด้านการวัดและ

ประเมินผลลำดับที่ 1 รองลงมาด้านการจัดการเรียนรู้ และการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่

เห็นว่า ครูปฏิบัติด้านการวัดผลประเมินผลลำดับที่ 1 และลำดับรองลงมาเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนจากการปฏิบัติและความคิดเห็นของนักเรียนในภาพรวม

กระบวนการการเรียนรู้ ในภาพรวม	การปฏิบัติของครู			ความคิดเห็นของนักเรียน		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.ด้านการเตรียมความพร้อม	4.10	0.40	มาก/3	4.08	0.63	มาก/3
2.ด้านการจัดการเรียนรู้	4.12	0.35	มาก/2	4.12	0.59	มาก/2
1) ชี้นำเสนอ	4.26	0.53	มาก/1	4.15	0.64	มาก/1
2) ชี้นำฝึกปฏิบัติ	3.99	0.46	มาก/3	4.10	0.62	มาก/3
3) ชี้นำผลผลิต	4.12	0.35	มาก/2	4.12	0.59	มาก/2
3.ด้านการวัดและประเมินผล	4.22	0.52	มาก/1	4.12	0.69	มาก/1
รวม	4.15	0.38	มาก	4.10	0.59	มาก

1.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจากการปฏิบัติของครูและตามความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามชั้นนำเสนอ ชี้นำฝึกปฏิบัติ และชี้นำผลผลิต

1.2.1 ชี้นำเสนอ

กระบวนการจัดการเรียนรู้ชี้นำเสนอจากการปฏิบัติของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ

ในรายละเอียด ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกเรื่องซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการปฏิบัติของครู ชี้นำเสนอในภาพรวมอยู่ในระดับมากและในรายละเอียด นักเรียนมัธยมเห็นว่าครูปฏิบัติมากทุกเรื่อง ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกระบวนการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติของครูและความคิดเห็นของนักเรียน ชี้นำเสนอ

กระบวนการการเรียนรู้ชี้นำเสนอ	การปฏิบัติของครู			ความคิดเห็นของนักเรียน		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. มีการนำเสนอเนื้อหาใหม่	4.07	0.98	มาก	4.03	0.90	มาก
2. มีการให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน	2.33	0.55	มาก	4.29	0.19	มาก
3. มุ่งเน้นการให้ผู้เรียนได้รับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและรูปแบบภาษาที่ใช้กันจริง	4.37	0.56	มาก	4.21	0.18	มาก
4. ให้นักเรียนใช้ภาษาด้านการออกเสียงตามที่ใช้กันจริง	4.23	0.63	มาก	4.11	0.84	มาก
5. ให้นักเรียนใช้ภาษาด้านความหมาย คำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ควบคู่ไปกับการรู้กฎเกณฑ์	4.30	0.65	มาก	4.12	0.80	มาก
รวม	4.26	0.53	มาก	4.15	0.64	มาก

1.2.2 ชี้นำฝึกปฏิบัติ
กระบวนการจัดการเรียนรู้ชี้นำฝึกปฏิบัติจากการปฏิบัติของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และใน

รายละเอียดครูปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการปฏิบัติของครูชี้นำฝึกปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับมาก

และนักเรียนมีความคิดเห็นว่าครูปฏิบัติในระดับ
มากทุกเรื่อง ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจากการปฏิบัติของครูและความคิดเห็นของนักเรียนชั้นฝึกปฏิบัติ

กระบวนการการเรียนรู้ชั้นฝึกปฏิบัติ	การปฏิบัติของครู			ความคิดเห็นของนักเรียน		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. เป็นผู้นำในการฝึกไปสู่การฝึกแบบค่อยๆ ปล่อยให้ทำเองมากขึ้น	4.07	0.52	มาก	4.06	0.79	มาก
2. ใช้การฝึกปฏิบัติแบบกึ่งควบคุมซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้	4.17	0.65	มาก	4.06	0.83	มาก
3. เน้นความถูกต้องของภาษาเป็นหลัก	4.13	0.68	มาก	4.08	0.86	มาก
4. ท่านฝึกการใช้โครงสร้างประโยคตามบทเรียน	4.23	0.53	มาก	4.24	0.81	มาก
5. มีการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าตนใช้ภาษาได้ถูกต้องหรือไม่	4.17	0.65	มาก	4.21	0.83	มาก
6. ให้ผู้เรียนฝึกด้วยการเขียนเพื่อให้ผู้เรียนฝึกความแม่นยำในการใช้	4.13	0.49	มาก	4.23	0.79	มาก
7. มีการนำผู้เรียนออกไปศึกษานอกสถานที่	5.27	0.53	มาก	4.09	0.86	มาก
8. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนวิพากษ์วิจารณ์กันเองโดยใช้ภาษาอังกฤษในการนำเสนองานหน้าชั้นเรียน	3.77	0.85	มาก	4.21	0.84	มาก
9. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการให้คะแนนเพื่อนร่วมชั้นในการทำกิจกรรมภาษาอังกฤษ	3.93	0.87	มาก	4.07	0.83	มาก
10. ผู้เรียนสามารถนำเสนองานโดยใช้รูปแบบที่หลากหลายไม่ตายตัวตามความถนัดของตนเอง	4.10	0.66	มาก	3.90	0.98	มาก
11. ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับวิชาภาษาอังกฤษ	3.97	0.67	มาก	3.91	0.92	มาก
12. นำผลการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนแจ้งให้ผู้เรียนทราบโดยละเอียดเพื่อนำไปสู่การพัฒนา	9.23	0.77	มาก	4.06	0.85	มาก
13. นำผู้เรียนไปยังสถานที่ที่เอื้อต่อทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ	3.47	1.04	มาก	4.16	0.85	มาก
14. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเจ้าของภาษา	4.00	0.83	มาก	3.99	0.84	มาก
15. ให้ผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมต่างชาติที่มีผลรวมมาถึงการใช้ภาษาอังกฤษ	4.13	0.37	มาก	4.26	0.75	มาก
รวม	4.17	0.40	มาก	4.10	0.62	มาก

1.2.3 ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
กระบวนการจัดการเรียนรู้ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร จากการปฏิบัติของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และในรายละเอียดครูปฏิบัติอยู่ใน

ระดับมากทุกเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการปฏิบัติของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากและนักเรียนมีความคิดเห็นว่าครูปฏิบัติในระดับมากทุกเรื่องดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูจากการปฏิบัติและความคิดเห็นของนักเรียนชั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

กระบวนการการเรียนรู้ชั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร	การปฏิบัติของครู			ความคิดเห็นของนักเรียน		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. เป็นเพียงผู้แนะนำ แต่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติทางการพูด ฟัง อ่าน และเขียน	4.07	0.58	มาก	4.19	0.75	มาก
2. ทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสำคัญและจำเป็นในการเรียนรู้ด้านภาษา	4.37	0.49	มาก	4.18	0.80	มาก
3. ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เองโดยอิสระภายใต้สถานการณ์ต่างๆ ที่พบในชีวิตจริง	3.97	0.67	มาก	4.08	0.89	มาก
4. ผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ทางภาษาที่เคยเรียนมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ในชั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร	3.97	0.67	มาก	4.05	0.92	มาก
5. มีการปรับแก้การใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนแล้วให้ผู้เรียนลองนำเสนอใหม่	4.13	0.43	มาก	4.11	0.69	มาก
รวม	4.10	0.37	มาก	4.12	0.59	มาก

2. แนวทางการยกระดับผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของโรงเรียน

2.1 โรงเรียนมีนโยบายให้เน้นการส่งเสริมคุณภาพด้านภาษาอังกฤษ เช่น มีโครงการและเปลี่ยนนักเรียนไปต่างประเทศ จัดค่ายภาษาอังกฤษ จัดหลักสูตรที่เป็นโปรแกรมพิเศษ จัดห้องเรียนพิเศษ สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น ศิลปหัตถกรรมนักเรียน ให้นักเรียนใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรมและพัฒนาทักษะด้านภาษารวมทั้งการไปศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศ สนับสนุนให้ครูใช้สื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย เช่น Smart Board เพื่อให้การเรียนภาษาอังกฤษเป็นเรื่องสนุกสนาน และไม่ยากจนเกินความสามารถของนักเรียน

2.2 โรงเรียนจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมจากหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ อาจเป็นจากต่างประเทศหรือโรงเรียนที่มีคุณภาพสูง เช่น โรงเรียนในโครงการ World Class Standard หรือโรงเรียนนานาชาติ เป็นต้น สนับสนุนให้ครูใช้แบบทดสอบของตนเอง หรือของหน่วยงานที่มีมาตรฐาน เช่น สถาบันภาษาต่างๆ นอกจากนี้ควรมีการทำข้อสอบโดยมีผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยอื่น เป็นอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย โดยอาจารย์จากมหาวิทยาลัยนั้น เป็นผู้ตรวจสอบ

คุณภาพและอาจใช้แบบทดสอบของตนเอง แต่อิงข้อสอบ O-Net เข้าไปในเนื้อหาด้วย

3. แนวทางการยกระดับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3.1 ครูมีการเตรียมความพร้อมก่อนจัดการเรียนรู้โดยเตรียมรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน เตรียมความพร้อมของเรื่องที่จะสอนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะเนื้อหาที่จะนำมาใช้ และเนื้อหาที่เสริมความรู้เพิ่มเติม รวมทั้งวางแผนการใช้ห้องเรียนอุปกรณ์ให้เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมและเหมาะสมกับเวลาที่มี

3.2 ครูใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เทคนิคการสอนใหม่ๆ ที่หลากหลายและทันสมัย สื่อและนวัตกรรมที่น่าสนใจ เช่น เพลง ภาพยนตร์ การ์ตูน ดารานักแสดงที่นักเรียนชอบ คลิปวิดีโอ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนเพื่อให้นักเรียนสนใจและพร้อมในการเรียน นอกจากนี้ควรให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะ ทำให้อีกก่อนในแบบ I do, You do, We do เป็นการให้ผู้เรียนเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติร่วมกัน และควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการฝึกทักษะภาษา ตลอดจนครูควรใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียนมาก ๆ เท่าที่จะทำได้ พร้อมทั้งเสนอแนะให้นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันด้วย

3.3 ครูทำความเข้าใจกับระบบการวัดและการประเมินผล ทั้งระดับเขตพื้นที่และระดับประเทศ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาการล่าช้าของระบบได้ (ต้องทำพร้อมกันทั้งประเทศ) นอกจากนี้ ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน ให้ผู้เรียนรู้ผลประเมินทันที เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขทักษะทางภาษาตามเกณฑ์การวัดที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน และมีการตามติดผลอย่าสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและแก้ไขในการเรียนการสอนครั้งต่อไป

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติ กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของโรงเรียนที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี ในภาพรวมทุกขั้นตอนจากการปฏิบัติของครู มีการปฏิบัติอยู่ระดับมากทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ขั้น และการวัดและประเมินผลโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่ 3 การวัดและการประเมินผล รองลงมาคือ ด้านที่ 2 การจัดการเรียนรู้ และ ด้านที่ 1 การเตรียมความพร้อมตามลำดับ ทั้งนี้จะเป็นเพราะครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน ส่วนมากร้อยละ 46.7-96.4 เคยรับการอบรม เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ศึกษาค้นคว้าจากตำราและเอกสารและทำวิจัยเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตราที่ 30 ให้ผู้จัดการศึกษามีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูสามารถทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ (พรบ.การศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) ในขณะที่ครูได้ทำแนวคิดและแนวทางในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของ กรมวิชาการ (2545) โดยนำเสนอขั้นตอนในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการนำเสนอเนื้อหา โดยขั้นตอนนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่

มุ่งเน้นการให้ผู้เรียน ได้รับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และรูปแบบภาษาที่ใช้กันจริง 2) ขั้นการฝึกปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาที่จะเรียนรู้ใหม่ ในลักษณะของการฝึกแบบควบคุม หรือ ชี้นำ (Controlled Practice/Directed Activities) โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้นำในการฝึกไปสู่การฝึกแบบค่อย ๆ ปลดปล่อยให้ทำเองมากขึ้น เป็นแบบกึ่งควบคุม (Semi-Controlled) และ 3) ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดขั้นหนึ่ง เพราะการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เปรียบเสมือนการถ่ายโอนการเรียนรู้ภาษาจากสถานการณ์ในชั้นเรียน ไปสู่การนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน การฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารโดยทั่วไป มุ่งหวังให้ผู้เรียน ได้ลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ที่จำลองจากสถานการณ์จริง หรือที่เป็นสถานการณ์จริงด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว เน้นการใช้การสอนที่หลากหลาย เน้นการฝึกปฏิบัติซึ่งคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ (Smith & Ragan, 2005 และสุมาลี ชัยเจริญ, 2557)

นอกจากนี้ ครูจัดการเรียนรู้ทุกขั้นตอนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้จะเป็นเพราะข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งกล่าวว่า โรงเรียนให้การสนับสนุนและส่งเสริมครูให้เข้ารับการอบรมสัมมนา และร่วมโครงการต่าง ๆ เพื่อยกระดับผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ รวมทั้งมีโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ได้แก่ โครงการแลกเปลี่ยนครูและนักเรียนไปต่างประเทศ ทุกปี ตลอดจนส่งนักเรียนให้เข้าประกวดต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งน่าจะส่งผลให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ การที่นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ครูปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก สอดคล้องกับการปฏิบัติจริงของครู ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนในทุกโรงเรียนได้รับการสนับสนุนส่งเสริมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษดังกล่าวแล้ว ซึ่งส่งผลให้นักเรียนของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละขนาด ได้คะแนน O-Net สูง ซึ่งกล่าวได้ว่า ทั้งครูและนักเรียนได้

แลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดกิจกรรมร่วมกันจึงมีความคิดเห็นตรงตามสภาพจริง การปฏิบัติของครูจึงกล่าวได้ว่า กิจกรรมต่าง ๆ จากกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน จะทำเป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพนักเรียนด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

2. สำหรับแนวทางการยกระดับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ซึ่งนักเรียนมีผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ (O-Net) สูงเป็นลำดับที่ 1 ในโรงเรียนทั้งขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่มั่นใจได้ว่า จะสามารถนำไปยกระดับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้มีคุณภาพได้กับโรงเรียนจากขนาดดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารมณ์ มณีรัตน์, อมลวรรณ วีระธรรมโม, และศิริรัตน์ สีนประจักษ์ผล (2560) ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษดีขึ้น และนักเรียนมีความพึงพอใจกระบวนการเรียนการสอนระดับมากที่สุด ดังนั้น แนวทางการยกระดับการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสมควรนำไปปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่มีความสนใจที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ควรนำผลการวิจัยที่เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนที่ครูปฏิบัติมากที่สุดและรองลงไปทดลองปฏิบัติในชั้นเรียนและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

1.2 โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูได้ปฏิบัติตามแนวทางยกระดับการจัดการเรียนรู้ที่นำเสนอ

ไว้ ทั้งนี้อาจปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

1.3 โรงเรียนและครูในเขต 4 และเขตอื่นๆ ของจังหวัดปทุมธานีที่สนใจแนวทางการยกระดับการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจากข้อค้นพบไปทดลองพัฒนาผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนให้มีคุณภาพ โดยดำเนินการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. มีการเตรียมความพร้อมก่อนจัดการเรียนรู้โดยเตรียมรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน

2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรใช้กิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เทคนิคการสอนที่หลากหลายและทันสมัย สื่อและนวัตกรรมที่น่าสนใจ เช่น เพลง ภาพยนตร์ การ์ตูน ดารานักแสดงที่นักเรียนชอบ คลิปวิดีโอ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนเพื่อให้นักเรียนสนใจและพร้อมในการเรียน และเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงโดยครูเป็นผู้ชี้แนะ

3. ครูควรทำความเข้าใจกับระบบการวัดและการประเมินผล และใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน และนำผลไปปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีการตามติดผลอย่าสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและแก้ไขในการเรียนการสอนครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยในโรงเรียนพื้นที่การศึกษาเขตอื่น ๆ ด้วยวิธีการวิจัยเดียวกัน เพื่อเพิ่มการยืนยันกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในโรงเรียนโดยการสังเกตกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู

2.3 ควรมีการศึกษาจากพฤติกรรมหรือรูปแบบการเรียนของนักเรียนที่เรียน

ภาษาอังกฤษได้ดี (Learning Style) สำหรับเป็น
ข้อเสนอแนะแก่นักเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระปุกดอทคอม. (2556). *EF เผยอันดับทักษะภาษาอังกฤษของทั่วโลก ไทยแย่สุดเป็นที่ 1*. สืบค้นเมื่อวันที่ ธันวาคม 15, 2562, จาก <http://education.kapook.com>.
- ทิตินา แคมมณี. (2557). *ปลูกโลกการสอนให้มีชีวิตสู่ “ห้องเรียนแห่งศตวรรษใหม่”*. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ เรื่อง *อภิวัดการเรียนรู้ สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย*. 6-8 พฤษภาคม 2557.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. (2562, 26 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 (ตอนที่ 57 ก), น. 49-53.
- อารีย์ ปริติกุล. (2554). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษตาม หลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรดุริยางค์บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- สมเกียรติ อ่อนนิมิต. (2555). *บันทึกอาเซียน: “สุรินทร์” ชี้ รัฐต้องเร่งปฏิรูปการศึกษาก่อนสายเกินไป*. สืบค้นเมื่อวันที่ ธันวาคม 15, 2562, จาก <https://www.dailynews.co.th/article/118037>
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2557). *การออกแบบการสอน: หลักการทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. ขอนแก่น : หจก.โรงพิมพ์แอนนาออฟเซต.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *ผลการสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน ปีการศึกษา 2561*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อาภรณ์ มณีรัตน์, อมลวรรณ วีระธรรมโม, และศิริรัตน์ สินประจักษ์ผล (2560). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะการพูดเรื่องราวท้องถิ่น จังหวัดสงขลา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 17(2), 15-23.
- Noughton, J. (2007). *Microsoft makes face book a club you don't want to join*. Retrieved December 16, 2019, from <http://www.guardian.co.uk/business/>.
- Smith, P.L. & Regan, T.I. (2005). *Instructional Design*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

การศึกษาผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องคำบุพบทในประโยค โดยจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช

A Study of Grade 5 Students' Learning Outcomes on Prepositions in Sentences Using Active Learning Activities and Coaching Technique

นฤมล วลัยศรี¹ ศรีสมร พุ่มสะอาด²

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต¹

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต²

Narumon Wansri¹, Srisamorn Pumsa-ard²

Master of Education Program, Rangsit University¹

Lecturer in Master of Education Program, Rangsit University²

E-mail: Narumon.w60@rsu.ac.th¹, srisamorn.p@rsu.ac.th²

Received: April 23, 2020; Revised: May 19, 2020; Accepted: June 6, 2020

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องคำบุพบทในประโยค โดยจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช เปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับคะแนนของโรงเรียนเท่ากับหรือสูงกว่า ร้อยละ 70 2) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคลและทั้งชั้น และ 3) ศึกษาความสุขในการเรียนและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำนวน 34 คน ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 4 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ 1 ฉบับ 3) แบบวัดความสุขในการเรียนของนักเรียนและประเด็นสัมภาษณ์กลุ่มนักเรียน ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าสถิติ ที่ โดย Dependent T-test

ผลการวิจัยแสดงว่า 1) นักเรียนทุกคนมีผลการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ระดับคะแนนของโรงเรียนร้อยละ 70 2) ผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) นักเรียนมีความสุขในการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความสนุกสนานในการทำกิจกรรมระหว่างเรียน

คำสำคัญ: ผลการเรียนรู้ คำบุพบทในประโยค กิจกรรมเชิงรุก เทคนิคการโค้ช

ABSTRACT

The objectives were: 1) to investigate grade 5 students' learning outcomes in a lesson on prepositions through active learning activities and coaching in comparison with the 70 percent of school's score, 2) to compare their learning outcomes before and after treatment 3) to explore students' happiness and opinions towards active learning activities and coaching. The samples were a class of 34 students studying grade 5 in the second semester of the academic year 2019 at a school in Bang Khun Thian District under the Bangkok Metropolitan Administration, obtained by cluster random sampling. The research instruments validated for

quality by experts included 4 lesson plans on prepositions, a learning outcome assessment test and a set of questionnaires for students. The experiment took 4 weeks. Descriptive statistics and dependent sample t-test were used to analyze the data.

The findings revealed that the whole class scored higher on the post-test than on the pretest. All students' posttest scores were higher than 70 percent of the school's score. The whole class's mean score of posttest score was significantly higher than its pretest mean score at a significance level of .01. Students were found enjoy learning through active learning activities and coaching at a highest level.

KEYWORDS: Learning outcome, Preposition in sentence, Active learning activities, Coaching technique

บทนำ

ภาษาไทยมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทย เป็นวัฒนธรรมประจำชาติ เป็นเอกลักษณ์ เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความเป็นเอกภาพของคนในชาติ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเล่าเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การถ่ายทอดความรู้ ความคิด คนไทยจึงควรใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง เพื่อติดต่อสื่อสารกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทยและช่วยสืบทอดมรดกทางภาษาซึ่งเป็นวัฒนธรรมของชาติ (ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2532: น. 76) ภาษายังมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อมนุษย์ ที่ช่วยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข มีมิตรไมตรีต่อกัน การใช้ถ้อยคำในภาษาจึงมีพลังต่อการสื่อสาร การใช้ภาษาที่ดีย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน (ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย, 2551 น. 69-70) คนไทยจึงควรเห็นคุณค่าของภาษาไทยระมัดระวังในการใช้ถ้อยคำ ทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียนตามระเบียบของภาษา ใช้ให้ตรงความหมายที่ต้องการ เลือกใช้ให้ถูกต้องตามหน้าที่ของคำ และใช้ให้เหมาะสมกับบุคคลตามกาลเทศะ ตามหลักการใช้ภาษาไทย เพื่อจะได้รับการและอนุรักษ์ภาษาไทย และตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทยอยู่เสมอ

ปัจจุบันคนไทยจำนวนไม่น้อยให้ความสำคัญในการใช้ภาษาน้อยลง ใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้อง เมื่อมีการปรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ คุณภาพของผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1) การอ่าน สาระที่ 2) การเขียน สาระที่ 3) การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4) หลักการใช้ภาษาไทย และสาระที่ 5) วรรณคดีและวรรณกรรม โดยสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทยมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนยังขาดทักษะในการใช้คำบุพบททำให้การเขียนเรียบเรียงเรื่องราวได้ไม่ดีเท่าที่ควร นักเรียนมักสับสน ใช้คำผิด ใช้คำเกินความจำเป็น ใช้คำผิดตำแหน่ง ทำให้ความหมายไม่ตรงตามที่ต้องการสื่อ หรือความหมายกำกวมไม่ชัดเจน จึงประเมินได้ว่า การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรฐานที่ตั้งไว้

ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้ศึกษาหาสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยต่ำ จากผลการศึกษาเอกสาร (มันทนา

กัตฟัก, พิสมัย หาญสมบัติ, นิตยา สุวรรณศรี, 2554) นักวิชาการได้สรุปตรงกันว่า สาเหตุที่ผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทยไม่ถึงมาตรฐานก็เพราะผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบเรียนภาษาไทยและไม่ให้ความสำคัญแก่วิชาภาษาไทย โดยเฉพาะด้านการใช้ภาษา ผู้เรียนเบื่อหน่ายจากการฟังครูบรรยายและต้องท่องจำ จึงไม่สนใจเรียนวิชาภาษาไทย อีกทั้งวิชาหลักภาษาไทยมีเนื้อหาหนักและยากสำหรับผู้เรียนที่ไม่ชอบวิชานี้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้เรียนขาดทักษะในการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการแก้ปัญหา ครูยังคงเน้นการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหาวิชา ครูยังยึดติดในวิธีการสอนแบบเดิม ๆ คือการยัดครูเป็นศูนย์กลาง จึงควรมีการแก้ปัญหาส่งเสริมสนับสนุน หาเวลาให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเพิ่มประสบการณ์การใช้ภาษาไทยให้มากขึ้น

ด้วยสาเหตุข้างต้น ครูจึงต้องปฏิรูปกระบวนการจัดกิจกรรมและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องปฏิรูปกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ในการพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมของครูเพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขและสนุก ครูต้องปรับวิธีการจัดกิจกรรมการสอนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการเรียนรู้ (สมุน อมรวิวัฒน์ , 2541 น. 8) แนวทางการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และมีทักษะในการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้กับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว รวมทั้งได้พัฒนาความคิดจะต้องมีการวางแผนการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงวุฒิภาวะและความแตกต่างระหว่างบุคคล (อัจฉรา ชิวพันธ์, 2558 น. 2-3) ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมุ่งหวังให้ผู้เรียนแต่ละคนไม่อยู่เฉย กระจ่หรือร้อน และคิดค้นหาความรู้และคำตอบอยู่ตลอดเวลา สร้างบรรยากาศให้เป็นห้องเรียนแห่งความสงสัย อยากเรียนอยากรู้ อยากหาคำตอบ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2559 น. 3)

การจัดกิจกรรมเชิงรุกเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 ดังที่ดิเรก พรสีมา (2559 น.8) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0 ว่าต้องทำให้ผู้เรียนแต่ละคนไม่อยู่เฉย คิดค้นหาความรู้และคำตอบอยู่เสมอและเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี การจัดกิจกรรมเชิงรุกเน้นกิจกรรมควบคู่กับการปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนแต่ละคนแสดงความถนัด ความสนใจ ปรับพฤติกรรมของนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะการทำงานเป็นทีม ระดมสมอง ทำกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย เล่นเกมเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ขณะทำกิจกรรม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น ดังที่ สถาพร พงษ์พิบูล (2558) กล่าวว่า การเรียนปนเล่นเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ทางปัญญา (Constructivism) ที่เน้นวิธีการมากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีครูผู้สอนเป็นโค้ชผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น

ดังนั้นการจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช คือการที่ครูผู้สอนทำหน้าที่ช่วยเหลือชวนคิด สร้างบรรยากาศทางบวก เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ลงมือทำอันมาจากความคิด ความถนัดความสามารถของตนเอง โดยจะต้องออกแบบกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ มีครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นโค้ช ของผู้เรียนโดยใช้วิธีการสร้างกระบวนการทางความคิดโดยมี 5 ขั้นตอนได้แก่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสร้างคำถาม ขั้นลงมือปฏิบัติ ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และขั้นสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน

โดยสรุป การจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช จะเน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาออกแบบกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์

ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน เป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต และเป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

จากการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทดลองเพื่อศึกษาผลการเรียนรู้เรื่องคำบุพบทในประโยค ในช่วงกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยจะเน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนที่เหมาะสม เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น โดยจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ชให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่บรรลุจุดประสงค์ในการสอนตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เพื่อหาวิธีการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน ให้สามารถเข้าใจคำบุพบทในประโยคตามหลักการใช้ภาษาไทยเพื่อการใช้ทักษะทางภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องคำบุพบทในประโยค หลังการจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช เปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนร้อยละ 70 ของโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นรายบุคคลและทั้งชั้น เรื่องคำบุพบทในประโยค ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช
3. เพื่อศึกษาความสุขและความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนจากการจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช

สมมติฐาน

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลการเรียนรู้เรื่องคำบุพบทในประโยค หลังการจัด

กิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช เท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ระดับคะแนนร้อยละ 70 ของโรงเรียน

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลการเรียนรู้เรื่องคำบุพบทในประโยคโดยจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสุขและมีความคิดเห็นในระดับดีมากต่อการเรียนจากการจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ครูมีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช
2. ครูสามารถนำแนวทางการจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ชไปใช้กับสาระการเรียนรู้อื่นๆ ในวิชาภาษาไทย
3. มีข้อมูลและแนวทางยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นอื่นๆ ในระดับประถมศึกษาเช่นเดียวกัน
4. นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้คำบุพบทจากกิจกรรมที่บูรณาการกับเนื้อหาวิชา และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยผู้วิจัยใช้แผนการวิจัยแบบการทดลองเบื้องต้น (Pre Experimental Research) (พิชิต ฤทธิ์จรรยา, 2547, น.156) แบบกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังเรียน (The One Group Pretest – Posttest Design) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งของสำนักงานเขตบางขุน

เทียน กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ห้อง มีนักเรียนรวม 123 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 34 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ใช้การจับสลากในการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องคำบุพบทในประโยคชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช มีตัวอย่างสื่อทั้งหมด 4 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) เรื่องคำบุพบทบอกเวลา 2) เรื่องคำบุพบทบอกตำแหน่ง ที่ตั้ง สถานที่ 3) คำบุพบทบอกความเป็นเจ้าของ 4) คำบุพบทบอกความเกี่ยวข้อง ใช้เวลาทดลองรวมทั้งสิ้น 10 คาบเรียน

2. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อน/หลังเรียน จำนวน 30 ข้อ

3. แบบวัดความสุขในการเรียนของนักเรียน จำนวน 14 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และระดับผลการเรียน

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความสุขในการเรียนของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช มี 12 ข้อ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Rating Scales) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น.121)

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องคำบุพบทในประโยค ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช

	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	t	Sig.
คะแนนก่อนเรียน	30	13.00	6.79	20.233	.000
คะแนนหลังเรียน	30	22.35	6.24		

** P < .01

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดให้ตอบคำถามเกี่ยวกับความสุขในการเรียนของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช มี 2 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการทางสถิติที่ใช้สำหรับการวิจัย ได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำข้อมูลส่วนบุคคลมาจัดเรียง แล้วดำเนินการวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การทดสอบค่าที่ dependent t-test

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องคำบุพบทในประโยคหลังจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช พบว่า นักเรียนร้อยละ 50 ได้คะแนนอยู่ในระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 15 อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 35 อยู่ในระดับดี

2. ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนเรื่องคำบุพบทในประโยค ด้วยการจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช พบว่าโดยรวมคะแนนนักเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 1

จากตารางที่ 1 ผลการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งชั้นเรื่องคำบุพบทในประโยคโดยจัดกิจกรรมเชิง รุก ร่วมกับเทคนิคการโค้ชหลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงยอมรับสมมติฐานของการวิจัย

3. นักเรียนมีความสุขในการเรียนเรื่องคำ บุพบทในประโยค จากการจัดกิจกรรมเชิงรุก ร่วมกับเทคนิคการโค้ช ความสุขอยู่ในระดับมาก

ที่สุดทุกเรื่อง รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=5.00$) คือเรื่องนักเรียนไม่พบปัญหาระหว่างเรียน และ นักเรียนได้รับความสนุกสนานจากการเรียน ส่วน รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.44$) คือ นักเรียน ต้องการเรียนเกี่ยวกับคำบุพบทในหน้าที่ของคำใน ประโยคตามหลักการใช้ภาษาไทย ดังแสดงผลใน ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสุขในการเรียนจากการจัดกิจกรรมเชิงรุก ร่วมกับ เทคนิคการโค้ช

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสุข
1. นักเรียนมีความต้องการที่จะเรียนเกี่ยวกับคำบุพบทใน หน้าที่ของคำในประโยคตามหลักการใช้ภาษาไทย	4.44	0.50	มากที่สุด
2. นักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ	4.76	0.43	มากที่สุด
3. นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง	4.79	0.41	มากที่สุด
4. นักเรียนได้ตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น	4.94	0.24	มากที่สุด
5. นักเรียนไม่พบปัญหาระหว่างทำงาน	5.00	0.00	มากที่สุด
6. นักเรียนได้รับความสนุกสนานจากการเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
7. กิจกรรมที่ครูจัดเหมาะสมสอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของนักเรียน	4.97	0.17	มากที่สุด
8. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูเตรียมสื่อการ เรียนและอุปกรณ์พร้อมทุกครั้ง	4.65	0.49	มากที่สุด
9. ครูใช้สื่อในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง	4.76	0.43	มากที่สุด
10. นักเรียนมีความสุขสบายใจเมื่อทำงานในชั้นเรียนสำเร็จ	4.76	0.43	มากที่สุด
11. นักเรียนได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากครูระหว่างการ ทำกิจกรรม	4.65	0.49	มากที่สุด
12. นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรม	4.88	0.33	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.80	0.33	มากที่สุด

4. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัด กิจกรรมเชิงรุก ร่วมกับเทคนิคการโค้ช เพื่อพัฒนา ผลการเรียนรู้เรื่องคำบุพบทในประโยค

จากการที่ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนแสดง ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมเชิงรุก ร่วมกับ เทคนิคการโค้ช เรื่องคำบุพบทในประโยค พบว่า

นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน เกิดการอยากเรียนรู้ ตลอดเวลา การจัดกิจกรรมเชิงรุก ร่วมกับเทคนิค การโค้ชสามารถทำให้นักเรียนจดจำเนื้อหาและ เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น นักเรียนชอบที่ได้เรียนรู้ จากประสบการณ์มากกว่าในหนังสือตำรา ทำให้มี

ปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มและเพื่อนร่วมชั้นระหว่างเรียน นักเรียนมีความสุขจากการทำกิจกรรม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การศึกษาผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องคำบุพบทในประโยค โดยจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้หลังเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกคน อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช เป็นการสอนเทคนิคใหม่ด้วยการโค้ชระหว่างครูกับนักเรียนต่อตัว เรื่องคำบุพบทในประโยคทำให้มีทักษะในการนำคำมาใช้เชื่อมโยงเพื่อสื่อความหมายได้ และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำได้ ทำให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ครูยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง หลังเรียนนักเรียนจึงมีผลการเรียนรู้เรื่องคำบุพบทสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารุต พัฒนาผล (2558) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูประถมศึกษาด้านการโค้ชเพื่อการรู้คิด พบว่า หลังการใช้รูปแบบการพัฒนาครูประถมศึกษาด้านการโค้ชเพื่อการรู้คิด ผู้เรียนที่เรียนกับครูกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะการรู้คิด สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการพัฒนาครูประถมศึกษาด้านการโค้ชเพื่อการรู้คิด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิถีวรรณสินธุ์นอก และวิภาวรรณ เต็มวัฒนพงศ์ (2560) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลจากการเข้าร่วมกระบวนการโค้ชแบบใช้สมองเป็นฐาน ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันการศึกษาแห่งหนึ่ง พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนเทคนิคการโค้ชมีกระบวนการคิดที่เข้าใจตนเอง หาแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ในแบบของตนเอง

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช เรื่องคำบุพบทในประโยคระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนมี

วิธีการเรียนรู้ที่เข้าใจง่ายกว่าเดิม มีความรู้เพิ่มมากขึ้น มีความสุขในการเรียน และครูสอนให้เข้าใจได้มากกว่าเดิม ทำให้รู้สึกอยากเรียนตลอดเวลา ดังนั้น คะแนนผลการเรียนรู้หลังเรียนจึงสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงษ์ สุพรม (2562, น. 88-89) ซึ่งได้ศึกษา การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และรายงาน ว่า นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ในการเรียนรู้เชิงรุกมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัตรา ภูษิตรัตนาวลี (2560, น. 98-99) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับคณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้และพบว่า เมื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปทดลองใช้ปรับพฤติกรรมการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษา กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้วได้ผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นกัน

3. จากการศึกษาความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในการเรียนจากการจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ช เรื่องคำบุพบทในประโยค พบว่า ผลการประเมินความสุขอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะนักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน สามารถนำเรื่องคำบุพบทที่ครูสอนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เนื่องจากมีครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำและคอยชี้แนะเกี่ยวกับการเรียนเรื่องหน้าที่ของคำบุพบท ทำให้นักเรียนค้นพบขั้นตอนสำคัญในการใช้คำบุพบท นักเรียนจึงมีความสุข จากชุดการเรียนการสอนทุกหน่วยในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kristina M. (2011, p. 201-205) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับ การจำลองสถานการณ์สมมติ: การประเมินเทคนิคการเรียนรู้แบบ Active Learning และการเปรียบเทียบกับ การบรรยายแบบดั้งเดิม แล้วสรุปไว้ว่า นักเรียนสามารถประยุกต์การเรียนการสอนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Robin R. Mellecker

(2013, p. 255) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับ Active Learning: ประสิทธิภาพการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาผ่านการเล่นเกมที่ใช้เทคโนโลยี พบว่า ครูและนักเรียนเห็นคุณค่าของประสิทธิภาพการศึกษาเมื่อใช้แผนการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนในห้องเรียน การค้นพบเหล่านี้เป็นขั้นตอนสำคัญในการปรับปรุงความเข้าใจการเรียนรู้ในเรื่องดังกล่าว ทำให้นักเรียนสนุกมากยิ่งขึ้นและเกิดความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ก่อนการจัดกิจกรรม ครูผู้สอนควรสอนความหมาย ความสำคัญของคำบุพบทให้นักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำกิจกรรมการเรียนรู้
2. การจัดกิจกรรมประกอบด้วยขั้นตอนและกิจกรรมตามแผนที่ต้องทดลอง นักเรียนอาจใช้เวลาทำกิจกรรมนานกว่าที่กำหนดไว้ ดังนั้นครูผู้สอนอาจยืดหยุ่นเวลาได้ตามความเหมาะสม
3. ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็น และเน้นสร้างบรรยากาศแบบการมีส่วนร่วม เมื่อนักเรียนมี

ปัญหาครูต้องช่วยเหลือแนะนำ เป็นที่ปรึกษาในการแก้ปัญหาอย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบการจัดกิจกรรมเชิงรุก ร่วมกับเทคนิคการโค้ชเรื่องคำบุพบทมาบูรณาการร่วมกับกิจกรรมอื่น เช่น กิจกรรมการเล่านิทาน กิจกรรมการเล่นละคร เพื่อให้นักเรียนเข้าใจง่ายขึ้น และใช้คำบุพบทได้ดียิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาผลการใช้วิธีการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับเทคนิคการโค้ชที่มีต่อตัวแปรอื่น เพื่อช่วยเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน เช่น การแข่งขันเขียนบทความ โดยใช้คำบุพบทให้ถูกต้อง เพื่อใช้ต่อยอดการเขียนและการสื่อสารในชีวิตประจำวันของนักเรียน
3. ควรเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมเชิงรุก ร่วมกับเทคนิคการโค้ชระหว่างกลุ่มเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อศึกษาว่าวิธีการนี้จะเหมาะสมกับเด็กประเภทใดมากที่สุด
4. โรงเรียนควรมีนโยบายส่งเสริมการจัดกิจกรรมเชิงรุก ร่วมกับเทคนิคการโค้ช

เอกสารอ้างอิง

- จิตติวรรณ สิ้นธนู และวิภาวรรณ เต็มวัฒนพงศ์. (2560). การศึกษาผลที่นักศึกษาได้รับจากการเข้าร่วมกระบวนการโค้ชแบบใช้สมองเป็นฐานของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันการศึกษาแห่งหนึ่ง. กรุงเทพฯ: สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์.
- ดิเรก พรสีมา. (2559). การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุค Thailand 4.0. วารสารฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 11(2), 2363-2380.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยศึกษาศาสตร์ชั้นสูงอย่างเสรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2559). หลักภาษาไทย. นครศรีธรรมราช: สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- มันทนา กัดฟัก, พิสมัย หาญสมบัติ และนิตยา สุวรรณศรี. (2554). การจัดการความรู้และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- มารุต พัฒนา. (2558). รูปแบบการพัฒนาครูประถมศึกษาด้านการโค้ชเพื่อการพัฒนา. วารสารฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 8(2), 593-611.
- ศูนย์พัฒนาหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ. (2532). ประสิทธิภาพและใช้ภาษาไทยเพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถ. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

- สถาพร พงษ์พิทกุล. (2558). *การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning*. สระแก้ว: มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว.
- สุทธิพงษ์ สุพรหม. (2562). *การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. ศรีสะเกษ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28.
- สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี. (2560). รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับคณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ วารสารฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(1), 151-158.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2541). *แนวทางการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยให้กับผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช (2551). *สาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อัจฉรา ชีวพันธ์. (2558). *การเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- Miller, Kristina M. (2011). Role play simulations: The assessment of an active learning technique and comparisons with traditional lectures. *Innovative higher education*, 21(3), 231-246.
- Mellecker. Robin R. (2013). Active learning: Educational experiences enhanced through technology-driven active game play. *The Journal of Educational Research*, 106(5), 352-359.

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

Academic Administration of School Administrators in Khao Saming School Network under Office of Trat Primary Educational Service Area

นุชนภา ศิริรัตน์¹, วรชัย วิภูอุปโภค²

นักศึกษาปริญญาโท วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม¹

อาจารย์, วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม²

Nuchnapa Sirirat¹, Vorachai Viphoouparakhot²

Graduate students, Siam Technology College¹

Lecturer Siam Technology College²

E-mail: Taewnuchnapa@gmail.com¹

E-mail: Vorachaiv@siamtechno.ac.th²

Received: April 23, 2020; Revised: May 7, 2020; Accepted: June 6, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิง ใน 5 ด้าน 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี และ 5) การวัดและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิง จำนวน 169 คน จาก 24 โรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการนิเทศการสอน ส่วนแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ผู้บริหารต้องส่งเสริม 1) การจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้และคุณธรรม 2) วางแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสนับสนุนสื่อการเรียนการสอน และแหล่งการเรียนรู้ 3) ให้ความสำคัญแก่การนิเทศภายในอย่างมีคุณภาพ 4) จัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะพวาทะเทคโนโลยีทางการให้เพียงพอ 5) ให้ความสำคัญกับการกำกับ ติดตาม และประเมินผล

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิง

ABSTRACT

The purposes of this research were to study academic administration and guidelines for the development of academic administration of school administrators in Khao Saming school network under the Office of Trat Primary Educational Area, in 1) curriculum

development; 2) teaching and learning; 3) teaching supervision; 4) the development and use of technology media; and 5) measurement and evaluation. The sample consisted of administrators and teachers in primary schools, Khao Saming school network, totaling 169 from 24 schools. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation. The results showed that the academic administration in all aspects are very good, arranging from highest to lowest as follows; 1) measurement and evaluation, 2) teaching and learning. 3) the development and use of technology media, 4) curriculum development, and 5) teaching supervision. Regarding the guidelines for the development of academic administration of school, administrators must promote 1) development of curriculum that focuses on holistic development of learners, both knowledge and morality; 2) quality teaching plan and learning management, support teaching media and learning resources; 3) quality internal supervision; 4) sufficient procurement and development of learning media and educational technology; 5) importance of supervision, monitoring and evaluation.

KEYWORDS : Academic Administration, School administrators, Khao Saming School Network

บทนำ

งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด จะพิจารณามาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาได้จากผลงานด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา บุคลากรทุกระดับของสถานศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม สถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะนํานโยบาย หลักสูตร แนวปฏิบัติ หรืออื่น ๆ ไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องวางกลยุทธ์ในการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุเป้าหมาย และมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องกำหนดนโยบายและตัดสินใจในระดับโรงเรียนภายใต้ข้อจำกัด และเงื่อนไขของทรัพยากร ได้แก่ คน เงิน วัสดุ และการจัดการ (สจิวรรณ ทรรพวุธ และไสว ศิริทองถาวร, 2555)

การทดสอบคุณภาพการศึกษาของนักเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสามิงในปีการศึกษา 2561 พบว่า ผลการทดสอบความสามารถของผู้เรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน

O-Net ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ และลดลงจากปีการศึกษาที่ผ่านมา ส่วน O-Net ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และของประเทศ และลดลงจากปีการศึกษาที่ผ่านมา จึงจำเป็นต้องเร่งยกระดับคุณภาพการศึกษาต่อไป โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ได้มีนโยบายยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยให้ทุกโรงเรียนจัดการเพิ่มผลสัมฤทธิ์การทดสอบความสามารถของผู้เรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน ทั้งชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ในทุกสาระรายวิชา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีภาระหน้าที่บริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มูนา จารง (2560) พบว่า การบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอ ๆ โดยผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันใช้ความรู้ แนวคิดที่มีเหตุผล ความถูกต้อง

เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและมุ่งมั่นในการบริหารงานวิชาการให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพมากขึ้น เป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน

การบริหารงานวิชาการจะมีมาตรฐานและคุณภาพมากขึ้นเพียงใดนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการร่วมกัน โดยอาศัยทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ของตน ความร่วมมือของชุมชน บิดามารดา ผู้ปกครอง ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตามวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ การบริหารงานวิชาการจึงมีความสำคัญ และภาระงานหลักของผู้บริหารสถานศึกษา Chester (2015) พบว่าพฤติกรรมของผู้บริหารมีส่วนสำคัญที่จะช่วยพัฒนาประสิทธิภาพงานวิชาการของสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญแก่การส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับงานวิชาการ มีการนิเทศการสอน ขณะเดียวกัน ขนาดของโรงเรียนก็มีความสำคัญต่อการบริหารวิชาการที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดเล็กซึ่ง สุกัญยา ดลสถิต (2556) พบว่า การบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูให้ความสำคัญกับงานบริหารงานวิชาการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก

ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอน ตระหนักว่าการบริหารงานวิชาการ จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา การบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายที่กว้างขวาง รวมกิจกรรมทุกชนิดที่เป็นการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด และนำผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด และเป็นแบบอย่างให้สถานศึกษาอื่น ๆ ในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กรอบแนวคิดในการวิจัย ใช้แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 25561 - 2564) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ยุทธศาสตร์การพัฒนางานวิชาการ ประกอบด้วย 5 ด้าน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2562 จำนวนรวม 319 คน จากโรงเรียน 24 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และ มอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามจำนวน 169 คน

กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์แบบเจาะจงจำนวน 6 คนจากผู้อำนวยการในโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ โรงเรียนละ 2 คน

3. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนในการทำวิจัย คือ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ และรายงานการวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับทฤษฎี นิยาม แนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน แล้วสร้างแบบสอบถาม โดยการประยุกต์

ข้อคำถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบแก้ไขของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยใช้วิธีการปรึกษาอาจารย์ควบคู่กับการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67 – 1.00 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.89 ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ นำแบบสอบถามไปทดลองเก็บข้อมูลกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากครูโรงเรียนที่อยู่นอกกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิง

การสร้างแบบสัมภาษณ์จากการศึกษานโยบายภาครัฐ แนวคิดหลักการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ได้ข้อคำถามปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1) การวิเคราะห์แบบสอบถามระดับปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย จากระดับค่าเฉลี่ยตามระดับคะแนน 5 ระดับคือ ดีที่สุด ดีมาก ดีปานกลาง ดีน้อย และไม่ดี โดยให้น้ำหนักคะแนนการแปลผลคะแนนตามเกณฑ์

2) การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้อ่านค่าความถี่ของข้อมูล และจัดอันดับ

ผลการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ระดับปฏิบัติการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายด้าน แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับปฏิบัติการ			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.45	.63	ดีมาก	3
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.46	.63	ดีมาก	2
3. ด้านการนิเทศการสอน	4.40	.64	ดีมาก	5
4. ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี	4.45	.57	ดีมาก	3
5. ด้านการวัดและประเมินผล	4.47	.62	ดีมาก	1
รวม	4.45	.61	ดีมาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.45$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.47$) ด้านการจัดการเรียน

การสอน ($\bar{X} = 4.46$) ด้านการพัฒนา และการใช้สื่อเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.45$) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.45$) และด้านการนิเทศการสอน ($\bar{X} = 4.40$) ตามลำดับ

2. แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขา

สมิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตราด

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา
จำนวน 6 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงผู้บริหาร
สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีและมีผลงานเป็นที่
ประจักษ์ในการบริหารงานวิชาการจากโรงเรียน
ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ขนาดละ 2
คน โดยนำผลสัมภาษณ์มาวิเคราะห์

จากการตอบแบบสอบถาม ได้แนวทาง
พัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิง สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
สรุปผลสัมภาษณ์ในประเด็นสำคัญ 5 ด้าน
ดังต่อไปนี้

1) แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ผู้บริหารต้องส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรที่
มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง
ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม
อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดำเนินการจัดให้
มีวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหาร
ต้องดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และ
ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และส่งเสริมเพิ่มเติม
เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับ
สภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง
ชุมชน สังคม และโลก รวมทั้งดำเนินการจัดทำ
หลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้การสอนและ
อื่น ๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน

2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน

ผู้บริหารต้องส่งเสริมการดำเนินงาน
การวางแผนจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการ
เรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ และพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนการใช้สื่อการ
เรียนการสอน และสนับสนุนแหล่งการเรียนรู้
เพียงพอ เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้
เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาการ

เรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พัฒนาความ
เป็นเลิศของนักเรียน และช่วยเหลือนักเรียนพิการ
ด้วยโอกาส และเด็กพิเศษ

3) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียน ด้านการนิเทศภายใน

ผู้บริหารจะต้องสร้างความตระหนักให้
แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศ
ภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้การ
นิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละ
บุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของ
กระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่น
ว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์
สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง ผู้บริหารต้องมี
กระบวนการนิเทศการสอนของครูแบบกัลยามิตร และ
มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

4) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียน ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อ
เทคโนโลยี

ผู้บริหารจะต้องวางนโยบาย และวางแผน
จัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อ
การศึกษาของสถานศึกษา และจัดให้มีการพัฒนา
บุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนา
สื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อม
ทั้งให้มีจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการ
เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีการ
พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดย
มุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่
ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้น
โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

5) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียน ด้านการวัดและประเมินผล

ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญแก่การวัดผล
ประเมินผลโดยการกำกับ ติดตาม การจัดทำ
เอกสารหลักฐานทางการศึกษาให้เป็นไปตาม
ระเบียบการวัดผลประเมินผลการเรียน กำหนด
ระเบียบ แนวการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการวัดผล
ประเมินผลของโรงเรียน มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์
ที่จำเป็นในการวัดผลประเมินผล ผู้บริหารต้อง

ส่งเสริม การวางแผน การสร้าง การปรับปรุง เครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อใช้ในการวัดผล ประเมินผล

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิงสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ส่วนที่ 1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิงสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ระดับปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการนิเทศการสอน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย ธรรมคงทอง (2555) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแก่งหางแมว สังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 การศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแก่งหางแมว สังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการนิเทศภายใน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพรรณ พินทุสมิต (2560) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี มีระดับการบริหารงานวิชาการเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 2 การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเขาสมิง

สังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้และความเข้าใจการบริหารวิชาการซึ่งเป็นงานที่ประกอบด้วยงานหลายอย่าง สำคัญของ คือ หลักสูตรซึ่งเป็นตัวกำกับงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี และการวัดและประเมินผล โดยขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการนำไปใช้ในแต่ละสถานศึกษาแตกต่างกันไป การจัดโปรแกรมการศึกษาขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งผู้เรียนด้วย ผู้บริหารโรงเรียนต้องบูรณาการจุดแข็งของสถานศึกษา และพัฒนาจุดอ่อน ให้บุคลากรพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงกับผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเขาสมิงสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญแก่การส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาหลักสูตร
2. ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ปฏิรูปการเรียนรู้โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน จัดหาแหล่งการเรียนรู้ที่เพียงพอ
3. ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญแก่การนิเทศการสอนเพื่อให้ครูพัฒนาตนเองเสมอ
4. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญแก่การพัฒนา การใช้สื่อเทคโนโลยีให้ครู เพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน

5. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญแก่การ
กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของ
ครู และผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการยกระดับ
คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการ
บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ธวัชชัย ธรรมคงทอง. (2555). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอแก่ง
หางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 (วิทยานิพนธ์การศึกษา
ศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- พรหมมน พินทุสมิต. (2560). การปฏิบัติงานการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาใน
จังหวัดปทุมธานี (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์).
- มูนา จารง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนเครือข่ายตลิ่งชัน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 (การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา).
- สัจจิวรรณ ทรรพสุ และไสว ศิริทองถาวร. (2555). การพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานด้วยการจัดการคุณภาพ (รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์).
- สุกัญญา ดลสถิต. (2556). การบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (2561). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 25561 – 2564. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2562, จาก <http://www.tratedu.go.th>
- Chester, N. M. (2015). *An introduction to school administration: Selected reading*. New York: Macmillan.

แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

Management Guidelines for Student Support System in Schools under Office of Chanthaburi Educational Service Area 2

ณัฐกานต์ ญาติ¹, วรชัย วิภูอุปโภค²

นักศึกษาปริญญาโท วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม¹

อาจารย์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม²

Nuttakan yat¹, Vorachai Viphooparakhot²

Graduate students, Siam Technology College¹

Lecturer, Siam Technology College²

E-mail: Sudarat.amp190630@gmail.com¹

E-mail: Vorachaiv@siamtechno.ac.th²

Received: April 27, 2020; Revised: May 2, 2020; Accepted: June 6, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน ด้านการจัดการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ด้านการบริหารการคัดกรองนักเรียน ด้านการบริหารการส่งต่อนักเรียน และด้านการบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามลำดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา (1) ด้านการบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูจะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ได้ร้อยละแปดสิบ (2) ด้านการบริหารการคัดกรองนักเรียน ครูต้องใช้เครื่องมือมาตรฐานมาใช้จำแนกคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ และวางแผนในการดำเนินงานกับกลุ่มนักเรียนนั้น ๆ (3) ด้านการจัดการป้องกัน และแก้ไขปัญหา สถานศึกษาจะต้องดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันปัญหา และให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้เรียน เช่น ปัญหาสารเสพติด เพศ การใช้ความรุนแรง ปัญหาการเรียน เป็นต้น (4) ด้านการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน ให้เกิดพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย และเป็นการต่อยอดสู่ความเป็นเลิศ (5) ด้านการบริหารการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาต้องประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อมาเข้าดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำสำคัญ: การบริหารงาน, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the guidelines for the administration of student support systems in schools under the Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2, Chanthaburi Province. The samples used are Teachers in primary school Under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area, Area 2 Total 306 people The instrument for data collection was a rating scale questionnaire with 5 levels. The statistics used for data analysis are Percentage Average Standard deviation The results of the research showed that Administration of student support systems in schools Under the Office of Chanthaburi Educational Service Area Office 2, Chanthaburi Province Overall, the level is very good. By sorting the average value from highest to lowest As follows, for the development and promotion of students Preventive management And solve problems In the administration of student screening Administration of student forwarding And administrative aspects to recognize students individually. Guidelines for the development of system administration to help students in education(1) In terms of administration, getting to know each student individually The teacher must know each student individually to a hundred percent. (2) Student Screening Administration Teachers must use standard tools to classify, filter students into different groups, and plan their operations with that group of students. (3) Prevention management And solve problems Educational institutions must carry out activities that promote problem prevention. And educate Understanding with students, such as substance abuse, sex, violence Study problems etc. (4) Student development and promotion Executives must support development. And promote students To develop appropriate age And is an extension of excellence(5) Management of student referrals Schools must coordinate with experts. And related agencies to come in and help students.

KEYWORDS: Administration, student support system, schools under the Office of Educational Service Area Primary School, Chanthaburi, Area 2

บทนำ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครูอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมแรงร่วมใจกันช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนอย่างมีระบบและ ต่อเนื่องโดยยึดสายใยและความผูกพัน ระหว่างครู และศิษย์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนด

นโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสามารถดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ปัญหา และการคุ้มครองเด็กเพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์การที่เกี่ยวข้อง และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้ นักเรียนมีคุณภาพทั้งด้านร่างกายจิตใจสติปัญญา ให้มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดย

ผ่านกระบวนการศึกษาการเรียนรู้และวิถีชีวิตในสังคม

จากสภาพสังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีปัจจัยหลายด้านที่ทำให้นักเรียนมีปัญหา ซึ่งตัวนักเรียน ครูผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม จะต้องช่วยกันแก้ไขปัญหานี้ให้เร่งด่วนและสถานศึกษาต้องพัฒนานักเรียนทุกคนให้มีคุณภาพ ตามศักยภาพโดยการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ญัตติกรณิการเกียรตินิยม (2557) ศึกษาถึงการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ต้องมีระบบ และกลไกในการดำเนินงาน โดยผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรร่วมมือกัน เช่น ยุทธศาสตร์ โครงสร้างการบริหาร การดำเนินงาน กำกับ ติดตาม ประเมินผล และขับเคลื่อนการบริหารงานมีความเหมาะสม เป็นประโยชน์ครอบคลุม สามารถนำผลลัพธ์ที่ได้จากระบบดูแลช่วยเหลือ ไปจัดทำรายงานประจำปี และสะท้อนถึงประสิทธิภาพที่เข้มแข็งของสถานศึกษาได้จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนส่วนใหญ่ของ ญัตติกรณิการเกียรตินิยม (2559) พบว่า นักเรียนยังขาดคุณธรรม จริยธรรม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เป็นประสงค์ และปัญหาต่าง ๆ ซึ่งการสร้างความรู้ ความเข้าใจกับครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างถูกต้อง และเหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด เพราะครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิด มีบทบาทในการกำกับดูแลให้ความช่วยเหลือกับนักเรียนมากที่สุด และส่งผลให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จ ในการแก้ไขปัญหานักเรียนทั้ง 5 ด้านตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การบริหารระบบช่วยเหลือนักเรียนในปัจจุบันมีความสำคัญมากขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการ

บริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี

2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนการวิจัยดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 106 โรงเรียน มีครูผู้สอน 1,491 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

1) ตัวอย่างที่ได้จากการกำหนดขนาดตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครื่องใช้และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนในสถานศึกษาจำนวน 306 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 6 คนตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาดเจาะจงขนาดละ 2 คน คัดเลือกจากสถานศึกษาที่ได้รับรางวัล หรือมีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ด้านระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ด้าน

ระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้ง
ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการพัฒนาระบบงาน
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวแปรการวิจัย

ตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้คือตัวแปรด้าน 5
ด้านได้แก่

1. การบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การบริหารการคัดกรองนักเรียน
3. การจัดการป้องกัน และแก้ไขปัญหา
4. การพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน
5. การบริหารการส่งต่อนักเรียน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม
(Questionnaires) และ แบบสัมภาษณ์ (In-depth
Interview Question)

ขั้นตอนในการทำวิจัย คือ ศึกษาค้นคว้าจาก
เอกสาร ตำรา บทความ และรายงานการวิจัย ต่าง
ๆ เกี่ยวกับทฤษฎี นิยาม แนวคิดหลักการที่
เกี่ยวข้องกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษาแล้วสร้างแบบสอบถาม โดยการประยุกต์
ข้อความคำถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ
นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ
ทั้ง 3 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะโดยใช้วิธีการ
ปรึกษาอาจารย์ควบคุมกับการหาราคาดัชนี ความสอดคล้อง
(IOC) เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ได้ค่าดัชนี
ความสอดคล้อง 0.67 – 1.00 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.92 ได้แบบสอบถาม
ที่สมบูรณ์ นำแบบสอบถามไปทดลองเก็บข้อมูลกับประชากร
ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากครู

โรงเรียนที่อยู่นอกเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จันทบุรี เขต 2

การสร้างแบบสัมภาษณ์จากการศึกษา
นโยบายของรัฐ แนวคิดหลักการเกี่ยวกับการ
บริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
สถานศึกษา ได้ขอคำปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและ
ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้

1). การวิเคราะห์แบบสอบถามระดับ
ปฏิบัติการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี
วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย
จากระดับค่าเฉลี่ยตามระดับคะแนน 5 ระดับ คือ ดี
ที่สุด ดีมาก ดีปานกลาง ดีน้อย และ ไม่ดี โดยให้
น้ำหนักคะแนน การแปลผลคะแนนตามเกณฑ์

2). การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ใช้การ
วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำ
ข้อมูลที่ได้หาค่าความถี่ของข้อมูล และจัดอันดับ

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนและร้อยละ
ของกลุ่มตัวอย่างตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถามจำนวน 306 คน ส่วนใหญ่พบว่าเป็น
เพศชาย จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 และ
เป็นเพศหญิง จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5
ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปฏิบัติการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 จังหวัดจันทบุรีโดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.42	.65	ดีมาก	5
2. ด้านการบริหารการคัดกรองนักเรียน	4.43	.64	ดีมาก	3
3. ด้านการจัดการป้องกัน และแก้ไขปัญหา	4.43	.63	ดีมาก	2
4. ด้านการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน	4.44	.62	ดีมาก	1
5. ด้านการบริหารการส่งต่อนักเรียน	4.42	.63	ดีมาก	4
รวม	4.43	.63	ดีมาก	

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่า มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 รองลงมาคือ มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ตามลำดับ

ประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่า มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 61.4 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ตามลำดับขนาดโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี โดย

ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.43$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x} = 4.44$) ด้านการจัดการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ($\bar{x} = 4.43$) ด้านการบริหารการคัดกรองนักเรียน ($\bar{x} = 4.43$) ด้านการบริหารการส่งต่อนักเรียน ($\bar{x} = 4.42$) และด้านการบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 4.42$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หาค่าความถี่ของข้อมูลและจัดอันดับ ผลสัมฤทธิ์จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คนโดยวิเคราะห์ร่วมกับผลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์การพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สรุปผลสัมฤทธิ์ตามประเด็นคำถาม 3 ประเด็น โดยสรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. แนวทางกระบวนการในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา และสรุปเนื้อหาที่สอดคล้องกันออกเป็น 6 ด้านดังต่อไปนี้

1.1 แนวทางปฏิบัติการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

- ผู้บริหารและครูจะต้องให้ความสำคัญ กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูจะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลให้ได้ ร้อยเปอร์เซ็นต์ มีข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน มีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อการทำความเข้าใจลักษณะครอบครัว สภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน ครูนำข้อมูลมาจัดทำแฟ้มรายบุคคลเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูจะต้องส่งต่อข้อมูลของนักเรียนให้กับครูในชั้นต่อไปเพื่อการดำเนินงานที่เป็นระบบ และต่อเนื่อง

1.2 แนวทางปฏิบัติการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการบริหารการคัดกรองนักเรียน

- ผู้บริหารและครูจะต้องสนับสนุนการคัดกรองนักเรียนในสถานศึกษา โดยใช้เครื่องมือมาตรฐานมาใช้จำแนกคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ และวางแผนในการดำเนินงานกับกลุ่มนักเรียนนั้น ๆ นอกจากนี้ครูยังต้องใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ตลอดการศึกษา เพื่อช่วยในการคัดกรองนักเรียน ซึ่งอาจแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมเสี่ยง หรือ การเก็บตัว กังวลใจ ซึ่งการคัดกรองนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และเป็นตัวกำหนดภารกิจในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

1.3 แนวทางปฏิบัติการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการจัดการป้องกัน และแก้ไขปัญหา

- ผู้บริหารและครูจะต้องวางมาตรการ การจัดการป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ด้าน คือ การป้องกันปัญหา สถานศึกษาจะต้องดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการป้องกันปัญหา และให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้เรียน เช่น ปัญหาสารเสพติด เพศ การใช้ความรุนแรง ปัญหาการเรียน เป็นต้น และด้านการดำเนินงานแก้ไขปัญหาสถานศึกษาโดยครูจะต้องร่วมมือกันในการ

ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับผู้เรียน หรืออาจจะส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้การช่วยเหลือต่อไป

1.4 แนวทางปฏิบัติการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน

- ผู้บริหารและครูจะต้องสนับสนุนการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน ให้เกิดพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย และเป็นการต่อยอดสู่ความเป็นเลิศ โดยสถานศึกษาจะต้องดำเนินกิจกรรมที่เป็น การส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้ตรงตามศักยภาพตนเอง โดยอาจจะจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญาควบคู่กันไป ด้วย และจะต้องที่ตัวเลือกที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกตามความชอบ ความถนัด ของเอง

1.5 แนวทางในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการบริหารการส่งต่อนักเรียน

- ผู้บริหารจะต้องดำเนินงานในการประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อมาเข้าดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกรณีที่เกินกว่าความสามารถของสถานศึกษา ทั้งนี้สถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ประสานงาน และความเข้าใจ ระหว่างผู้ปกครองนักเรียน และผู้เชี่ยวชาญ โดยส่งต่อนักเรียนให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้อง และเป็นระบบ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี ระดับการปฏิบัติการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ด้านการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการบริหารการคัดกรองนักเรียน ด้านการบริหารการส่งต่อนักเรียน และด้านการบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เต็ม บุราธาน (2559) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกชัย ภูผา (2559) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสตรีระนอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ผลการศึกษาพบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสตรีระนอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การส่งเสริมนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งต่อ การคัดกรองนักเรียน และการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ

แนวทางพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาผู้บริหารต้องดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และบรรลุผลจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกคนในสังคม และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพ การประสานงานและการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ควร

ประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น กรมสุขภาพจิต ศูนย์อนามัยเขตฯ สาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การปกครองพิเศษ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สื่อมวลชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์การเอกชน องค์การอิสระ ซึ่งมีความสามารถในการสนับสนุนและให้ความร่วมมือ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ และกำกับ ติดตาม การดำเนินงานด้านการบริหารให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ได้ ร้อยเปอร์เซ็นต์
2. ผู้บริหารและครู ควรให้ความสำคัญต่อการคัดกรองนักเรียนเพื่อจะได้เป็นฐานข้อมูล กำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ
3. ผู้บริหารและครูต้องเสริมสร้างการจัดการป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียน โดยเน้นที่การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน
4. ผู้บริหารและครูควรจัดหากิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์เพื่อเสริมสร้างการพัฒนา และส่งเสริมให้นักเรียนให้เกิดการพัฒนาตนเองในด้านที่ผู้มีความสนใจ และมีความถนัดเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ
5. ผู้บริหารและครู ควรวางแผนการดำเนินงาน และเครือข่ายองค์กรภายนอก เพื่อจะช่วยให้การบริหารการส่งต่อนักเรียน ให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1). ควรศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

2). ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารการจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ณัฏฐวิภา คำปันศรี. (2559). สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐริน เจริญเกียรติบวร. (2557). โมเดลการ บริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร, (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- เต็ม ปุราถาเน. (2559). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี, (วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์).
- เอกชัย ภูผา. (2559). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสตรีระนองสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14. (น. 3145-3157). กรุงเทพฯ: Research 4.0 Innovation and Development SSRU's 80th Anniversary, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

การปฏิบัติงานวิชาชีพของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ

Professional Performance of the Head of the Child Development Center under the Local Administrative Organization Chaiyaphum Province

นวลจันทร์ มณีแสง¹, วรชัย วิภูอุปโภค²

นักศึกษาปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม¹, วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม²

Nualchan Maneesang¹, Vorachai Viphoouparakhot²

Graduate student of Master of Education Program in Educational
Administration, Siam Technology College¹, Siam Technology College²,
E-mail: nualchan2545@gmail.com¹, E-mail: Vorachaiv@siamtechno.ac.th²

Received: April 14, 2020; Revised: May 7, 2020; Accepted: June 10, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานวิชาชีพของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ ตามมาตรฐานวิชาชีพ 12 ด้าน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 297 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานวิชาชีพของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับสูง (4.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับสูงทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ดังนี้ ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน (4.47) ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ (4.28) ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ (4.24) ด้านการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ (4.20) ด้านการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน (4.17) โดยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารท้องถิ่นควรส่งเสริมให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูเข้าร่วมประชุม อบรมกิจกรรมทางวิชาการ ที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพครู

คำสำคัญ: การปฏิบัติงานวิชาชีพ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

The research aimed to examine the performance of the head of the child development centers under the auspices of Local Administrative Organization, Chaiyaphum Province, based on the 12 professional standards. The sample comprised 297 child development center

teachers, Five point scale questionnaire was the research tool, while the statistics used in data analysis included percentage, mean and standard deviation.

The research results revealed that the overall picture and each aspect of the performance based on professional standards by the head of the said child development centers were found at a high level (4.16). When considering the performance of each aspect, it was at high level too. The top 5 rankings based on means were 1) being a role model for learners (4.47), 2) cooperation with others in the educational institution (4.28), 3) creative collaboration with other in communities (4.24), 4) creating opportunities for learners to learn in every situation (4.20), 5) taking into account the consequences for learners from decision-making (4.17). Suggestions for local administrators: the local administrators should encourage the heads of child development centers and teachers to attend professional training programs organized by various organizations for self-development and professional development of teachers.

KEYWORDS: professional performance, head of child development center, Local Administrative Organization.

บทนำ

การพัฒนาตนเองของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครู เป็นกระบวนการในการพัฒนาการศึกษา และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ซึ่งข้อบังคับ ครุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูในด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูไว้ 12 มาตรฐาน ได้แก่ 1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ 2) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน 3) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเต็มศักยภาพ 4) พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้จริงในชั้นเรียน 5) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ 6) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน 7) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ 8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน 9) ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ 10) ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ 11) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา และ 12) สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556, น. 65 -71)

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครู ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทหน้าที่ คือส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะ และสมรรถนะตามวัยโดยองค์รวมผ่านการเล่น กิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย ส่งเสริมให้เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีคุณภาพแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็กตามบริบท และวัฒนธรรมของชุมชน ท้องถิ่น และส่งเสริมความเอื้ออาทรของสถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคม ท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559, น. 37) ดังนั้น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงเป็นผู้มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่เด็กในแต่ละวัน แต่การที่จะจัดกิจกรรมให้แก่เด็กเล็กได้อย่างมีคุณภาพนั้น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูต้องมีความรู้ความเข้าใจ แสวงหาเทคนิค และวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทำให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูต้องปรับตัว พัฒนาตนเองให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง

แปลงที่เกิดขึ้น รายงานการประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ ปี 2560 ระบุว่า มาตรฐานการจัดการศึกษาด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความแตกต่างกัน บุคลากรครู ขาดความรู้ ประสบการณ์ เทคนิค วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และขาดขวัญ กำลังใจในการทำงาน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)

จากการศึกษาของ สุภาพร ชนะบุตร (2559) พบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพครูของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และจากผลการเปรียบเทียบพบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่างกันมีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพแตกต่างกัน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานวิชาชีพของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการพัฒนาหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูให้เป็นไปตามมาตรฐานและเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่อไป

วัตถุประสงค์

ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาชีพของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ

ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้ทราบการปฏิบัติงานวิชาชีพของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการศึกษครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่สอน ในปีการศึกษา 2560 จำนวนประชากร 1,261 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan จำนวน 297 คน ด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย

2. เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาชีพครูของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ 12 ด้าน

ค่าความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ (IOC) ปรับแก้ไขตามคำแนะนำ จนได้แบบสอบถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.93 นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าเท่ากับ 0.952 ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดย ค่าร้อยละ (Percentage) และ 2) ข้อมูลการปฏิบัติงานวิชาชีพครูของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

1. ได้แบบสอบถามคืน จำนวนทั้งสิ้น 297 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 97 และเพศชาย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 86 สูงกว่าปริญญาตรี 43 คน คิดเป็นร้อยละ 14 และมีประสบการณ์การทำงาน 5 - 10 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 12 มีประสบการณ์

การทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 260 คน คิดเป็น ร้อยละ 88

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ
ดังตารางที่ 1

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงาน
วิชาชีพของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความหมาย และอันดับ การปฏิบัติงานวิชาชีพของหัวหน้า
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมและรายด้าน

มาตรฐานการปฏิบัติงาน	N = 297			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ	3.97	0.47	สูง	12
2. การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน	4.17	0.51	สูง	5
3. การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเต็มศักยภาพ	4.12	0.52	สูง	8
4. การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้จริงในชั้นเรียน	4.10	0.57	สูง	9
5. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	4.00	0.52	สูง	11
6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน	4.15	0.56	สูง	6
7. การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ	4.15	0.52	สูง	7
8. การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน	4.47	0.49	สูง	1
9. การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	4.28	0.46	สูง	2
10. การร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์	4.24	0.45	สูง	3
11. การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา	4.11	0.43	สูง	10
12. การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์	4.20	0.40	สูง	4
รวม	4.16	0.49	สูง	

จากตารางที่ 1 การปฏิบัติงานวิชาชีพของ
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมและรายด้าน
อยู่ในระดับสูงทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมากไป
น้อย ดังนี้ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่
ผู้เรียน (4.47) การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษา
อย่างสร้างสรรค์ (4.28)

การร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่าง
สร้างสรรค์ (4.24) การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้
เรียนรู้ใน ทุกสถานการณ์ (4.20) การตัดสินใจ
ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่
ผู้เรียน (4.17) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้
ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์คิดสร้างสรรค์ โดยเน้นผล

ถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน (4.15) การรายงานผลการ
พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีระบบ (4.14) การ
มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเต็มศักยภาพ
(4.12) การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้
จริงในชั้นเรียน (4.23) การแสวงหาและใช้ข้อมูล
ข่าวสารในการพัฒนา (4.11) การพัฒนาสื่อการ
เรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ (4.00)
และการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนา
วิชาชีพครูให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ (3.97)

อภิปรายผลการวิจัย

การปฏิบัติงานวิชาชีพของหัวหน้าศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัดชัยภูมิ พบว่า การปฏิบัติงานวิชาชีพของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 12 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง อาจเนื่องมาจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งครูมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นพื้นฐานในการพัฒนาผู้เรียนในระดับที่สูงขึ้นไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ แสงจันทร์ (2556) ที่ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูในโรงเรียนเครือข่ายอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ นพพันธ์ เนาว์แก้ว (2556) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ อังควิภา การะเกษ (2558) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูในโรงเรียน สังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของสุภาพร ชนะบุตร (2559) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพครูของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน นำมาอภิปรายผลเรียงลำดับจากสูงสุด ดังนี้

ด้านที่ 8 การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ที่ดีแก่ผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงาน และมีบทบาทหน้าที่สำคัญ คือ การอบรม พัฒนาผู้เรียน เป็นคนดีของสังคม หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครู จึงต้องปฏิบัติตนแบบอย่างที่ดี ประพฤติดี มีคุณธรรม

จริยธรรม ปฏิบัติตนเหมาะสมกับความเป็นครู เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ชนะบุตร (2559) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพครูของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 9 การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากครูหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ให้ความร่วมมือ ยอมรับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานกิจกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังควิภา การะเกษ (2558) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูในโรงเรียน สังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 10 การร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากครู และ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ เป็นบุคคลในชุมชนพื้นที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งอยู่ จึงมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้ปกครอง ชุมชนจัดขึ้น มีการร่วมมือปฏิบัติงาน พัฒนางานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการยอมรับซึ่งกันและกัน มีการพัฒนาชุมชนร่วมกัน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพโรจน์ แสงจันทร์ (2556) ที่ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูในโรงเรียนเครือข่าย อำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติ

งานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 12 การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ โดยรวมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครู ปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการสมวัย โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัย (2560) จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ชนะบุตร (2559) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพครูของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 2 การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับสูง เนื่องจาก หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู เห็นความสำคัญของการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดแก่ผู้เรียน การจัดกิจกรรมเสริมความรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงทำให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงออก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพพันธ์ เนาว์แก้ว (2556) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงผลที่เกิดแก่ผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ปฏิบัติงานด้วยความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 กระทรวงศึกษาธิการ (2560) จัดกิจกรรมการสอนแบบบูรณาการ ปฏิบัติจริง โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนรู้จักคิดสร้างสรรค์ สร้างค่านิยม และนิสัยรักการเรียนรู้ให้เป็นลักษณะนิสัย ติดตัวผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ชนะบุตร (2559) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพครูของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 7 การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ โดยรวมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ มีการปฏิบัติงาน การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมการเรียนการสอน โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครูมีการวางแผนแนวทางพัฒนาโดยใช้เทคนิค วิธีการ หรือแผนการเรียนการสอน ปรับปรุงตามผลการประเมินเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร ชนะบุตร (2559) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพครูของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบอยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 3 การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเต็มศักยภาพ โดยรวมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากการสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การปฏิบัติงาน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู จึงต้องมีการพัฒนา และบูรณาการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีพัฒนาการสมวัย ตามศักยภาพ ความสนใจ ความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและแก้ปัญหาของผู้เรียน โดยนำการวิจัยเข้ามาช่วยในการเรียนการสอน การปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ แสงจันทร์ (2556) ที่ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูในโรงเรียนเครือข่าย อำเภอ เขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพอยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 4 การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้จริงในชั้นเรียน โดยรวมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครู สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน และผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานมาเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยครูต้องมีแผนการสอน หรือเตรียมการสอน ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้สามารถปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร ชนะบุตร (2559) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพครูของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้จริงในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 11 การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน สมวัย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูจึงต้องมีความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อที่จะสามารถค้นคว้าหาความรู้ทางด้านการศึกษา และด้านอื่น ๆ ที่จะประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู และสถานศึกษา และติดตามข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์เป็นการพัฒนางานพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ชนะบุตร (2559) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพครูของ ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 5 การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ โดยรวมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผลิต เลือกรใช้สื่อการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียน เรียนรู้ได้ง่าย ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว เกิดจินตนาการตามสื่อการเรียนการสอน และบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังควิภา การะเกษ (2558) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูในโรงเรียน สังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมออยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 1 การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ โดยรวมอยู่ในระดับสูง เนื่องจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครู เห็นความสำคัญในการพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยี ครูต้องพัฒนา

ตนเองเพื่อให้มีความรู้ความสามารถมีทักษะในการปฏิบัติงาน ต้องพัฒนาคุณภาพการทำงาน และการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเข้าร่วมประชุมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์กร หน่วยงาน ชมรมจัดขึ้น และรายงานผู้บริหารทราบ การพัฒนาวิชาชีพครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ชนะบุตร (2559) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพครูของครู ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตาม มาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทาง วิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ อยู่ ในระดับมาก และสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.2556 (เลขาธิการคุรุสภา, 2556) ที่กล่าวไว้ว่า ครูจำเป็น ต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอจากการปฏิบัติหน้าที่ตามคำแนะนำ ตามแบบอย่างที่มีอยู่ และดัดแปลงวิธีการพัฒนา เพิ่มพูนความชำนาญ โดยอาจเข้าร่วมอบรม และ ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนเองต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ในแต่ละท้องถิ่นผู้บริหารจะส่งตัวแทนหรือคัดเลือกผู้เข้าอบรม วิธีการเช่นนี้ ทำให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู ไม่ได้พัฒนาความรู้ ดังนั้น ผู้บริหารท้องถิ่นจึงควรส่งเสริมให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกคน เข้าร่วมประชุม อบรมกิจกรรมทางวิชาการที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น เพื่อการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพครู

2. ด้านการตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูควรบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน แตกต่างกันไป โดยคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ที่ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวิชาความรู้ต่าง ๆ อย่างชัดเจน

3. ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเต็มศักยภาพ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู ใช้วิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นแบบสำเร็จรูปของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู จึงควรบูรณาการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนและเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง มีพัฒนาการสมวัย

4. ด้านการพัฒนาแผนการสอนให้ปฏิบัติได้จริงในชั้นเรียน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครู ใช้แผนการสอนที่เป็นแบบสำเร็จรูปของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู ควรพัฒนาและบูรณาการแผนการสอนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทสังคมแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้จริง และเกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง

5. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู ใช้สื่อการเรียนการสอนที่ผลิตเอง อาจไม่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ดังนั้น ควรนำเทคโนโลยี ระบบสารสนเทศ มาใช้ผลิตสื่อมัลติมีเดียช่วยในการพัฒนาสื่อ จัดการเรียนการสอนเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจง่าย รวดเร็ว และบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้

6. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสำเร็จรูปจึงทำให้ผู้เรียนไม่เกิดการคิด วิเคราะห์ ดังนั้น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการ ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย ปฏิบัติได้จริง เกิดการเรียนรู้ การคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ เพื่อต่อยอดความรู้ที่มีอยู่ และสร้างความรู้ขึ้นใหม่ด้วย

7. ด้านการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู รายงานเฉพาะผลการประเมิน

พัฒนาการของผู้เรียนไว้ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ดังนั้น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู ควรจัด
ทำเป็นรายงานการประเมินพัฒนาการของการ
พัฒนาผู้เรียน ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ เพื่อติดตาม
ผู้เรียน แก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

8. ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่
ผู้เรียน เนื่องจากภาพลักษณ์ของหัวหน้าศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กและครู ไม่เป็นที่เชื่อมั่น ดังนั้น จึง
ต้องสร้างความเชื่อมั่น ด้วยการพัฒนาบุคลิกภาพ
ของตนเองอยู่เสมอ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
ให้แก่ผู้เรียน แต่งกายเหมาะสมกาลเทศะ รักและ
เมตตาผู้เรียน รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม

9. ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษา
อย่างสร้างสรรค์ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควร
ตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอม
รับในความรู้ความสามารถของเพื่อนร่วมงาน และ
ร่วมมือกันพัฒนาสถานศึกษา

10. ด้านการร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่าง
สร้างสรรค์ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูจึง
ควรเสนอตนเองเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมมือ
ในการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่หน่วยงาน
และชุมชนจัดขึ้น เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี
ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง และชุมชน

11. ด้านการแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสาร
ในการพัฒนา เนื่องจากในยุคปัจจุบันการเรียนรู้
ของผู้เรียนไร้ขีดจำกัด ดังนั้นหัวหน้าศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กและครู จึงต้องแสวงหาความรู้ ข้อมูล
ข่าวสารต่าง ๆ ที่ใหม่ทันต่อเหตุการณ์ ใช้เทคโนโลยี
ต่าง ๆ มาช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและ
พัฒนาตนเองอยู่เสมอ

12. ด้านการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้
เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ ควรจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ใน
สถานการณ์ต่าง ๆ ให้กล้าแสดงออก โดยแนะนำ
และให้เหตุผลอย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมการ
บริหารงานในแต่ละด้านตามมาตรฐานปฏิบัติงาน
วิชาชีพของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร
งานตามมาตรฐานปฏิบัติงานวิชาชีพของหัวหน้า
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง
ท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- นพพันธ์ เนาว์แก้ว. (2556). *การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยพะเยา).
- ไพโรจน์ แสงแก้ว. (2556). *การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสระแก้ว*. (วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สุภาพร ชนะบุตร. (2559). *การศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพครูของครูผู้ดูแลเด็กใน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์*. (วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์).
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: ครุสภา.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). *มาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.

อังควิภา การระเกษ. (2558). *การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครู สังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี*.
(วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).

ความรุนแรงในสื่อผ่านการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์กับช่องว่างของการรับผิดชอบทางกฎหมาย

Violence in Media through Cyberbullying and Legal Liability

ณชรต อิมณะรัญ, รัชชา สถาพรพงษ์

มหาวิทยาลัยรังสิต, มหาวิทยาลัยรังสิต

Nacharata Aimnaran¹, Ratcha Satapornpong²

Rangsit University, Rangsit University

Email: nacharata.a@rsu.ac.th¹

Email: ratcha.s@rsu.ac.th²

Received: March 10, 2020; Revised: May 7, 2020; Accepted: June 10, 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ประเด็นช่องว่างทางกฎหมาย และความไม่ชัดเจนในการใช้กฎหมายเพื่อเอาผิดกับผู้ทำการประทุษร้ายผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ อันเป็นผลมาจากเทคโนโลยีทางการสื่อสารที่ทุกคนอาจสร้างเนื้อหาเพื่อสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ได้ ทำให้เกิดความคลุมเครือระหว่างพื้นที่ส่วนบุคคลและพื้นที่สาธารณะในสื่อสังคมออนไลน์ และเป็นที่มาของปัญหาการประทุษร้ายผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ผลที่เกิดขึ้นต่อผู้ถูกลั่นแกล้งได้แก่ การเกิดภาวะซึมเศร้า การขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ความหวาดกลัว ไปจนถึงการทำร้ายตัวเอง กฎหมายปัจจุบันบางส่วนได้คุ้มครองและมีบทกำหนดโทษไว้ชัดเจน เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 ความผิดตามกฎหมายลักษณะละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 และ 423 กฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดฐานหมิ่นประมาทและการดูหมิ่น มาตรา 326 มาตรา 328 และ 393 แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมการกระทำผิดจากการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ที่มีหลากหลายรูปแบบ ดังนั้นภาครัฐจึงจำเป็นต้องทบทวน ปรับปรุง หรือมีมาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์

คำสำคัญ: ความรุนแรง การประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ การรับผิดชอบทางกฎหมาย

Abstract

This article aims to point out legal loopholes and ambiguities in the enforcement of laws against persons bullying other persons on the internet. At present, any person or group can create content for online communication. There are no boundaries as what is acceptable and what is not acceptable. There is some evidence that cyberbullying is escalating. Victims of cyberbullying are known to suffer from depression, lower self-esteem, fear, and may even result in self-injuries. Some

existing laws provide relief in the case of defaming someone's reputation. Punishments are clearly set out for such offences, such as in the Computer Crime Act B.E. 2560, and in Section 420 and Section 423 of the Civil and Commercial Code with respect to defamation and insult in compliance with Section 326, Section 328, and Section 393 of the Criminal Code. However, the laws have failed to keep pace with cyberbullying and its impact on victims. Thus, it is recommended that appropriate agencies of governments should be required to review and revise existing laws to protect the rights of citizens, and to protect them from being victims of cyberbullying.

KEYWORDS: Violence, Cyberbullying, Legal Liability

บทนำ

ปัจจุบัน เราเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างง่ายดายในทุกที่ทุกเวลา เช่น Facebook, Twitter, Instagram ทำให้สื่อสังคมออนไลน์เข้ามามีอิทธิพลอย่างมากในการดำเนินชีวิตของคนรุ่นใหม่ แม้ว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งแก่การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล แต่ในขณะเดียวกัน การสื่อสารที่รวดเร็วและขาดความยั้งคิดก็อาจเป็นเหมือนดาบสองคม กล่าวคือในอีกด้านหนึ่งอาจเป็นช่องทางในการก่อวินาศกรรม ช่มเหิง หรือกลั่นแกล้งผู้อื่น โดยมีเจตนาให้เกียรติยศชื่อเสียงเสียหาย อับอาย ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ยังผลให้ผู้เสียหายเกิดความทุกข์ทรมานทางจิตใจ การกระทำความผิดดังกล่าวถือเป็นการใช้เทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในสังคม การประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์จึงเป็นปรากฏการณ์ทางการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่น และผู้กระทำความผิดต้องรับผิดชอบในทางกฎหมาย ประเด็นข้อกฎหมายที่มีอยู่ในสังคมไทยปัจจุบันยังมีช่องโหว่ ไม่ชัดเจนในการตีความตัวบทกฎหมายเพื่อเอาผิดกับผู้ที่มีพฤติกรรมประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ซึ่งมีขอบเขตของพฤติกรรมที่กว้างขวางเกินกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ดังเช่น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ว่าด้วยความผิดฐานหมิ่นประมาท มาตรา 393 ว่าด้วยการ ดูหมิ่น หรือ ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา 420 และ 423 ว่าด้วยการละเมิด ล้วนยังไม่ได้มีบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์

เทคโนโลยีทางการสื่อสารเป็นปัจจัยเอื้อให้เกิดการกลั่นแกล้งทางโลกออนไลน์ได้โดยง่าย เนื่องจากการที่ผู้ใช้เครื่องมือสื่อสารอาจสร้างเนื้อหา (User-generated content) เพื่อเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ได้ นิธิดา แสงสิงแก้ว (2561) ได้ทบทวนนวัตกรรมแห่งผู้คน สื่อ และสารในสังคมดิจิทัล โดยชี้ให้เห็นว่าเราอยู่ในปรากฏการณ์ “ผู้สื่อสารที่ลื่นไหล” (Fluid communicator) กล่าวคือ ผู้ใช้สื่อเป็นทั้งผู้รับและผู้ส่งสาร ทำให้การไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารมากขึ้น เกิดการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องและขยายเครือข่ายออกไปได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด เป็นทิศทางของผู้รับสารที่มีลักษณะแตกตัว (Diffused audience) ก่อให้เกิดการผูกพัน มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและเข้มข้น เป็นการแสดงทัศนะของผู้ใช้สื่อในฐานะที่เป็นพลเมืองร่วมทางสังคมวัฒนธรรมเดียวกัน อัตลักษณ์ของบุคคลสามารถปรับเปลี่ยน รื้อถอน และสร้างใหม่ เปิดโอกาสให้ผู้คนทำความเข้าใจตัวเองแบบใหม่ รวมทั้งความลื่นไหลในการเชื่อมต่อกับเครือข่ายที่ระบบนิเวศของทั้งสื่อใหม่และสื่อดั้งเดิมทำให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ในระดับการสื่อสารที่หลากหลาย ส่งผลให้เกิดความกลมกลืนระหว่างความเป็นพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะดังที่ Bauman (2006, อ้างใน นิธิดา แสงสิงแก้ว, 2561) เสนอว่า ความเป็นสาธารณะของทุกวันนี้เกิดจากความครอบงำของปัจเจกที่ต่างสนใจเรื่องราวของตัวเองและกัน สิ่งที่เคยเรียกว่า เป็นความสำคัญร่วมกลายเป็นเพียงที่รวมของเรื่องราวส่วนบุคคล พื้นที่สาธารณะกลายเป็นดินแดนที่ทำให้เกิดการเปิดเผยเรื่องราวส่วนตัวที่ยังลี้ลับเท่าไร ก็ยิ่งดูมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเท่านั้น

นอกจากนี้ปฏิสัมพันธ์ของผู้คนในบริบทสื่อใหม่เป็น การสื่อสารที่ต้องเกิดการ “ปะติดปะต่อ” อาจไม่มี รายละเอียดเพื่อสร้างการรับรู้หรือความเข้าใจร่วมกัน ขาดบริบทในการเชื่อมโยงอธิบายสิ่งที่กำกับตีความ อีกทั้งการสื่อสารเป็นไปอย่างเร่งรีบรวดเร็ว ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่การตรวจสอบหรือการเรียบเรียงความคิด หลายกรณีทำให้เข้าใจผิด เกิดทัศนคติที่เป็นลบ ระหว่างกัน และกลายเป็นเครื่องมือในการทำร้าย ทำลายผู้อื่น สร้างอคติ และชี้้นำให้เกิดความโกรธแค้นเกลียดชัง

จากปรากฏการณ์การสื่อสารดังกล่าว คณะผู้เขียนบทความได้เล็งเห็นว่า กรณีการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ ไม่ว่าจะเป็นในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ควรได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการร่วมกันแก้ไขปัญหาคาความรุนแรงทางการสื่อสารในสังคม โดยมีมติที่บทความนี้หยิบยกขึ้นเป็นการเน้นแนวคิดด้านการปรับปรุงข้อกฎหมายเพื่อเป็นกลไกควบคุมทางสังคมที่ซึ่งเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

ความหมายและประเภทของการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ (Cyberbullying)

การประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ มีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันหลากหลาย ดังตัวอย่างคำอธิบายต่อไปนี้

Belsey (2005, อ้างใน Shaheen Shariff, 2008) ให้ความหมายว่า Cyberbullying เป็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อาทิ อีเมล โทรศัพท์มือถือ เว็บเพจต่าง ๆ เพื่อส่งข้อความหมิ่นประมาท โดยตั้งใจทำร้ายผู้อื่นบนโลกออนไลน์

นภาพรณ อาชาเพชร (2560) ใช้คำว่า “การรังแกผ่านโลกไซเบอร์” โดยให้ความหมายว่า เป็นพฤติกรรมของผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยมีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นในลักษณะต่าง ๆ เช่น การโพสต์ข้อความนินทาใส่ร้ายหรือด่าทออย่างรุนแรง โดยมีเจตนาสร้างความเสียหาย ดูถูก รวมทั้งการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เช่น การสวมรอยใช้งาน การปลอม

แปลงอัตลักษณ์ และการเผยแพร่ความลับของผู้อื่น อันส่งผลกระทบต่อจิตใจและคุณภาพชีวิต

สมภพ แจ่มจันทร์ (2561) ให้ความหมายว่า “การรังแกบนโลกไซเบอร์” เป็นพฤติกรรมการรังแกรูปแบบหนึ่งที่เปลี่ยนจากพื้นที่ในชีวิตจริงมาอยู่บนโลกออนไลน์ เช่น การใช้วาจาที่ไม่ดีทำร้ายกัน การด่าทอบนโลกออนไลน์หรือสื่อสังคมต่าง ๆ

สิโรตม มณีแฮด และปรัชญนันท์ นิลสุข (2562) ให้ความหมายว่า “การกลั่นแกล้งกันบนโลกไซเบอร์” หมายถึง พฤติกรรมของมนุษย์ที่ก่อความเดือดร้อน รำคาญ เสียหาย รังเกียจ หรืออคติแก่จิตใจของผู้อื่นหรือก่อความเสียหายผ่านช่องทางของเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้วยภาพ เสียง วิดีโอ และข้อความเชิงลบในลักษณะของพฤติกรรมทะเลาะ ก่อแกล้ง ช่มชู้ คุกคาม คัดลอกปลอม หรือสวมรอย เป็นต้น จัดเป็นพฤติกรรมที่ไม่สร้างสรรค์

การประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ (ราชบัณฑิตยสภา, 2563) หมายถึง การข่มเหงรังแกซ้ำแล้วซ้ำอีกด้วยภาพหรือหรือข้อเขียนผ่านสื่อออนไลน์ (online media) ที่สร้างความอับอายและเจ็บปวดแก่ผู้ตกเป็นเหยื่อ

จากตัวอย่างความหมายข้างต้น จึงประมวลความหมายของพฤติกรรมการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ในบทความนี้ว่าหมายถึง วิธีการกลั่นแกล้งใด ๆ ที่มีลักษณะการข่มเหงรังแกผู้อื่นซ้ำแล้วซ้ำอีกโดยใช้คำและ/หรือภาพผ่านเครื่องมือสื่อสารดิจิทัลใด ๆ เพื่อการเชื่อมต่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter, E-mail, LINE, Instagram, YouTube หรือเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อสร้างความเดือดร้อนรำคาญ ก่อแกล้ง ช่มชู้ นินทา ด่าทอ นำความลับอันเป็นส่วนตัว การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือสร้างข้อมูลที่บิดเบือนของผู้อื่นไปเปิดเผยในพื้นที่สาธารณะโดยการโพสต์ข้อความหรือรูปภาพ โดยมีได้รับอนุญาต

พิจิตรา เพชรปารี (2562) กล่าวถึงประเภทของการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์โดยอิงตามการ

จำแนกประเภทของสถาบันสื่อเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับพฤติกรรม 10 ลักษณะดังนี้

1) การแกล้งแหย่ (Trolling) ผู้กลั่นแกล้งจะรังแกผู้อื่นด้วยการใช้ถ้อยคำถูกเหยียดหยามในห้วงสนทนาหรือในสังคมออนไลน์โดยมีเจตนาแหย่ให้เหยื่อตอบโต้กลับมาด้วยถ้อยคำรุนแรง

2) การใส่ความ (Denigration/Dissing) ผู้กลั่นแกล้งเผยแพร่ข้อมูลเท็จ ทำให้ผู้อื่นเสียหาย อับอาย หรือกลายเป็นตัวตลก

3) การกีดกันผู้อื่นออกจากกลุ่ม (Exclusion) ผู้กลั่นแกล้งลบหรือบล็อกผู้อื่นไม่ให้เข้ากลุ่มในสังคมออนไลน์ โดยสร้างความหมางเมินหรืออคติผ่านข้อความหรือกิจกรรมกลุ่มออนไลน์ เพื่อกีดกันเหยื่อออกจากกลุ่ม

4) การแพร่ความลับ (Outing) ผู้กลั่นแกล้งล่วงรู้แล้วนำข้อมูลส่วนตัวหรือความลับของผู้อื่นไปเผยแพร่ในโลกออนไลน์ โดยมีเจตนาเพื่อให้อับอาย

5) การล่อลวง (Trickery) การใช้อุบายให้ผู้อื่นเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวหรือความลับที่น่าอาย แล้วนำไปเผยแพร่ต่อในสังคมออนไลน์

6) การแอบอ้างชื่อหรือตัวตนของผู้อื่น (Impersonation/Frapping) ผู้กลั่นแกล้งจะแอบเข้าใช้งานบัญชีสื่อออนไลน์ของผู้อื่น แล้วแกล้งโพสต์ข้อความหรือรูปภาพที่น่าอับอายลงในสื่อออนไลน์

7) การสร้างบัญชีใช้งานปลอมเพื่อรังแกผู้อื่น (Fake profiles) ผู้กลั่นแกล้งจะซ่อนตัวตนที่แท้จริงของตัวเองโดยการสร้างบัญชีสื่อสังคมออนไลน์ปลอมขึ้นมา แล้วส่งรูปภาพ หรือข้อความเพื่อกลั่นแกล้งผู้อื่น

8) การขโมยอัตลักษณ์ดิจิทัล (Catfish) ผู้กลั่นแกล้งจะขโมยรูปภาพของผู้อื่น แล้วนำไปสร้างตัวตนใหม่ เพื่อหวังผลในการหลอกลวง

9) การก่อกวน คุกคาม (Harassment) ผู้กลั่นแกล้งจะคุกคามผู้อื่นซ้ำๆ หลายครั้ง โดยส่งข้อความเชิงคุกคามหรือข่มขู่ให้หวาดกลัว

10) การคุกคามข่มขู่อย่างจริงจังและรุนแรงผ่านสื่อดิจิทัล (Cyber stalking) ผู้กลั่นแกล้งข่มขู่จะทำให้เหยื่อเสียชื่อเสียง หรือจะทำร้ายร่างกาย

รวมถึงการที่ผู้ใหญ่ส่งข้อความถึงเยาวชนผ่านสื่อออนไลน์เพื่อหวังจะทำอนาจาร

จากพฤติกรรมการประทุษร้ายผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าผู้กลั่นแกล้งมีเจตนาทำให้ผู้อื่นเสียหายด้านสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว และสิทธิต่อชื่อเสียง อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อจิตใจของผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง โดยอาจปรากฏผ่านการสื่อข้อความและภาพทั้งที่จริงและไม่จริงโดยที่ผู้อื่นไม่ยินยอม รวมถึงพฤติกรรมกลุ่มที่รวมกลั่นแกล้งหรือโจมตีบุคคลอื่นอย่างเฉพาะเจาะจง ตัวอย่างการประทุษร้ายผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ ได้แก่ มิติทางด้านเพศ รูปร่าง สีผิว รสนิยม เชื้อชาติ ศาสนา สถาบันการศึกษา ฐานะ ความสามารถ ซึ่งล้วนเป็นพฤติกรรมที่ไม่น่าพึงประสงค์ ทั้งนี้ผลการสำรวจของเครือข่ายปกป้องเด็กและเยาวชนลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคมร่วมกับศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน(ชาย) บ้านกาญจนาภิเษก มูลนิธิเครือข่ายครอบครัวและเครือข่ายนักกฎหมายเพื่อเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กร้อยละ 91 เคยถูก “บูลลี่” ด้วยวิธีการตบหัว ล้อ บุกพากรี พุดจาเหยียดหยาม และอื่น ๆ เช่น นินทา ตำหนอ ชกต่อย ล้อปมด้อย พุดเชิงให้ร้าย เสียดสี กลั่นแกล้งในสื่อออนไลน์ และยังพบว่าร้อยละ 43 ของเด็กที่ถูกกลั่นแกล้งมีความคิดที่จะตอบโต้เอาคืน โดยเด็กร้อยละ 68.93 มองว่า การบูลลี่เป็นความรุนแรงอย่างหนึ่ง และต้องการให้สถานศึกษามีบทลงโทษที่ชัดเจน (bangkokbiznews, 2563)

ผลกระทบจากความรุนแรงในสื่อกับมิติทางจริยธรรมการสื่อสาร

Matthew Williams และ Olivia Pearson (2016) กล่าวถึง ผลกระทบต่อเหยื่อที่เกิดจากการถูกประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ ดังนี้

1) การเกิดภาวะซึมเศร้า ผู้ตกเป็นเหยื่ออาจมีอาการหดหู่ สะเทือนใจ ซึมเศร้า สิ้นหวัง และหมดกำลังใจในการดำรงชีวิต

2) การขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้ตกเป็นเหยื่อรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีคุณค่าลดลง

3) ความหวาดกลัว ผู้ตกเป็นเหยื่อรู้สึกว่าคุณไม่ปลอดภัยมากกว่าการกลั่นแกล้งธรรมดา เนื่องจากผู้กระทำมักปกปิดตัวตนที่แท้จริงจึงไม่ทราบว่าใครเป็นผู้กลั่นแกล้ง

4) การแยกตัวออกจากสังคมหรือมีปัญหาด้านมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น เนื่องจากผู้ถูกกระทำเกิดความกลัว ระวัง และไม่ไว้วางใจผู้อื่น ดังนั้น ผู้ตกเป็นเหยื่อจึงมักแยกตัวออกจากสังคม รู้สึกเหงา โดดเดี่ยว และไม่ได้รับการเหลียวแล รวมทั้งอาจรู้สึกหมดคุณค่าในตัวเอง และถูกตัดออกจากกลุ่ม

5) การทำร้ายตัวเอง เนื่องจากการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์เป็นการกระทำที่มุ่งหมายต่อสภาพจิตใจของตัวเหยื่อซ้ำ ๆ ต่อเนื่องและเป็นระยะเวลานาน

6) การฆ่าตัวตาย ผู้ตกเป็นเหยื่อมีแนวโน้มที่จะฆ่าตัวตายหรือพยายามฆ่าตัวตาย เนื่องจากมีสาเหตุหลักมาจากความอับอายและทุกข์ทรมานจากการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์

จากผลกระทบดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและการละเมิดสิทธิของผู้อื่น ซึ่งเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทั้งตามหลักปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและประเด็นด้านกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล โดยหลักการนี้ถือได้ว่าการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับมิติด้านจริยธรรมและการรับผิดชอบทางกฎหมายอย่างเลี่ยงไม่ได้

อย่างไรก็ตาม คำถามที่น่าสนใจประการหนึ่งเกี่ยวกับการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์คือประวัติศาสตร์ความรุนแรงของการใช้สื่อต่างๆ ที่เคยนำเสนอปรากฏการณ์ความรุนแรงสู่ความคุ้นชินที่อบรมบ่มเพาะแก่คนในสังคม อันเป็นที่มาของการแปรสู่ประเด็นทางจริยธรรมการสื่อสาร ทั้งนี้ David Trend (2007) เสนอว่า สื่อได้มีการนำเสนอภาพตัวแทนของความรุนแรงจนเป็นรากหลักทางวัฒนธรรมดังเช่นการเล่าเรื่องที่มีแก่นเรื่องที่มีความรุนแรงนับตั้งแต่งานวรรณกรรมพื้นบ้าน ปรัมปราคติที่เก่าแก่

ในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งการแสดงออกผ่านงานทางศิลปะ นิทานพื้นบ้าน การสื่อสารการแสดงต่าง ๆ ในละครไทยมีการใส่ร้ายป้ายสี การกลั่นแกล้งให้อีกฝ่ายเป็นตัวตลก รวมทั้งประเด็นของความอับโชคทางสรีระหรือความพิกลพิการของมนุษย์ ผู้ที่ถูกหัวเราะเยาะมักเป็นคนไม่สวยหรือไม่สมประกอบในทางใดทางหนึ่ง อารมณ์ขันในลักษณะนี้ ฝ่ายผู้หัวเราะเยาะจึงมีฐานะเหนือกว่าอีกฝ่ายที่ถูกหัวเราะเยาะ เหล่านี้ถือเป็นความรุนแรงในสื่อที่ปรากฏมาอย่างต่อเนื่องยาวนานจากยุคสื่อสารมวลชนจนถึงยุคสื่อใหม่ ความรุนแรงทางสื่อได้เข้าสู่นาเสนอเนื้อหาในสื่อสังคมออนไลน์จนเกิดความพรัม้วาระหว่างจินตนาการกับโลกแห่งความเป็นจริง อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

เมื่อหันกลับมามองฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรงในสื่อออนไลน์ ได้แก่ คนอ่านในฐานะผู้รับสารและผู้ส่งสาร เป็นผู้ร่วมแบ่งปันและผู้สนับสนุนที่ร่วมแสดงปฏิสัมพันธ์ทั้งการกดไลค์และแชร์ต่อ รวมทั้งบุคคลในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ นักการเมือง ผู้สื่อข่าว ล้วนมีความสำคัญในการผลักดันให้เกิดการแพร่กระจายและการสกัดกั้นสารที่รุนแรงและไม่พึงประสงค์ ในกรณีการกลั่นแกล้งทางโลกออนไลน์จะเกี่ยวข้องทั้ง ผู้โพสต์ข้อความและ/หรือภาพ ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง สังคมซึ่งเป็นมิติของบุคคลที่สาม สถาบันทางครอบครัว การศึกษา สังคม และกฎหมาย ล้วนเป็นองค์ประกอบที่ต้องใส่ใจต่อประเด็นปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้ โดยมีมิติทางจริยธรรมเป็นรากฐานก่อนจะมุ่งสู่ประเด็นทางกฎหมาย

มิติทางจริยธรรมที่เกี่ยวกับการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์เกิดขึ้นกับผู้ตกเป็นเหยื่อ หลักจริยธรรมเชิงหน้าที่ของอิมมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant) จะเน้นศักดิ์ศรีของมนุษย์และสิทธิของมนุษย์ที่จะได้รับความเคารพ ศักดิ์ศรีและสิทธิดังกล่าวมาจากอิสรภาพของมนุษย์หรือมีพื้นฐานมาจากความสามารถที่จะฝึกความปรารถนาและทำตามเหตุผล ทำตามกฎศีลธรรมที่เป็นสากล การมีชีวิตอิสระในความหมายนี้ถือเป็นศักดิ์ศรีของมนุษย์ กฎศีลธรรมดังกล่าวเป็นกฎที่เป็นกลาง เป็นสากล ไม่อิง

อยู่กับลักษณะเฉพาะหรือสถานการณ์เฉพาะของปัจเจก (เนื่องน้อย บุญเนตร, 2544) หลักดังกล่าวเป็นหลักที่ว่า “จงอย่าใช้เพื่อนมนุษย์เป็นเครื่องมือเพื่อการใด” Kant ได้กล่าวถึงหลักการในการปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์ว่า “มนุษย์หรือพูดกว้าง ๆ สัตว์ที่มีเหตุผลอื่นใด ย่อมดำรงอยู่ในฐานะที่เป็นจุดหมายในตัวเอง มิใช่เป็นแต่เพียงเครื่องมือที่ถูกนำไปใช้เพื่อสนองความประสงค์ใด ๆ”

จากหลักการข้างต้นของ Kant อาจพิจารณาได้ว่า การสื่อสารที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่ขัดต่อจริยธรรม นอกจากนี้ แนวคิดเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ดังกล่าวยังสอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 ซึ่งรับรองหลักการที่ว่า “ศักดิ์ศรีและสิทธิที่มวลมนุษย์มีอยู่อย่างเท่าเทียมกันและที่มนุษย์ไม่อาจสละทิ้งไปเสียได้ เป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพของโลก” เช่น สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพในเคหสถาน เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการศึกษาอบรม รวมทั้งสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิในการสื่อสารและการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์

สิทธิในการสื่อสารถือเป็นสิทธิพื้นฐานที่บุคคลพึงมีและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เป็นสิทธิที่มีอาจล่วงละเมิดได้ อย่างไรก็ตาม การใช้สิทธิทางการสื่อสารจำเป็นต้องใช้ควบคู่กับความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่นและสังคม บนหลักของความดีที่เพื่อนมนุษย์พึงปฏิบัติต่อกัน แม้ว่าบุคคลทุกคนจะมีเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งรวมถึงการแสดงความคิดเห็นในสื่อสังคมออนไลน์ แต่ย่อมต้องเคารพสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้อื่นด้วย วนิตา แสงสารพันธ์ (2547) กล่าวถึง สิทธิมนุษยชนว่า หมายถึงบรรดาสิทธิและเสรีภาพที่ถือกันว่าติดตัวมนุษย์ทุกคนมาตั้งแต่เกิด เป็นคุณลักษณะประจำตัวของมนุษย์แต่ละคน และเป็นสิทธิและเสรีภาพตามธรรมชาติที่เป็นของมนุษย์ในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้รับรองสิทธิเสรีภาพ

ในการสื่อสารไว้ในมาตรา 36 ว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันไม่ว่าในทางใด ๆ การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่คุณสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ล่วงรู้ หรือได้มาซึ่งข้อมูลที่คุณสื่อสารถึงกัน จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ” เรื่องนี้สอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ค.ศ. 1948 ซึ่งประเทศไทยร่วมรับรองปฏิญญาฉบับนี้ในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ สมัยที่ 3 ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 (ค.ศ. 1948) โดยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 ยืนยันหลักการที่ว่า “ศักดิ์ศรีและสิทธิที่มวลมนุษย์มีอยู่อย่างเท่าเทียมกันและที่มนุษย์ไม่อาจสละทิ้งไปเสียได้ เป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพของโลก” เช่น สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพในเคหสถาน เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการศึกษาอบรม รวมทั้งสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวด้วย ทั้งนี้ โดยมีปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนข้อ 12 ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลว่า “บุคคลใด ๆ จะถูกแทรกสอดโดยพลการในความเป็นอยู่ส่วนตัว ในครอบครัว ในเคหสถาน การส่งข่าวสารสื่อสารตลอดจนการโจมตีต่อเกียรติยศและชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะทำได้ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากการสอดแทรกและโจมตีดังกล่าว”

จากหลักการข้างต้น คณาธิป ทองรวีวงศ์ (2555) เห็นว่าไม่ว่าบุคคลใดก็ไม่อาจถูกละเมิดและถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัวของตนเองหรือครอบครัวหรือการติดต่อสื่อสารโดยพลการหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย และจะทำให้บุคคลใดเสียชื่อเสียง ถูกดูถูก ลบหลู่เกียรติโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ได้ บุคคลทุกคนจึงมีสิทธิได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายต่อการละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัว แต่อย่างไรก็ดีสิทธิในความเป็นส่วนตัวนั้นอาจพัฒนาเปลี่ยนแปลง

ไปตามบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เช่น การติดต่อสื่อสารของมนุษย์ยุคปัจจุบันที่สื่อสารออนไลน์เข้ามามีบทบาทอย่างกว้างขวางทั้งจากการใช้คอมพิวเตอร์และ โทรศัพท์เคลื่อนที่ทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ อันเป็นการรบกวนความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้อื่นจากการใช้สังคมออนไลน์ ดังนั้น สิทธิในความเป็นส่วนตัวจึงหมายถึงรวมถึงสิทธิในการที่บุคคลจะไม่ถูกรบกวนจากการใช้สังคมออนไลน์ด้วย เนื่องจากบุคคลย่อมมีสิทธิในการตัดสินใจว่าจะถูกกล่าวถึงหรือเผยแพร่ข้อมูลของเขาในระบบสังคมออนไลน์หรือไม่เพียงใด เพราะบุคคลทุกคนมีสิทธิในการจำกัดการเข้าถึงข้อมูลเรื่องราวของตนในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ และบุคคลทุกคนมีสิทธิไม่ถูกคุกคามจากการใช้สื่อสารสังคมออนไลน์

เมื่อพิจารณาจากคดีเกี่ยวกับการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยลักษณะของการกระทำความผิดนั้น ผู้กระทำได้กระทำความผิดได้โดยง่าย แต่ยากที่จะเอาผิดกับผู้กระทำความผิดได้ เนื่องจากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดอย่างชัดแจ้ง บางครั้งการกระทำนั้นทำให้ผู้ตกเป็นเหยื่อเกิดความอับอายและบอบช้ำทางจิตใจ ไม่กล้าบอกใคร หรือไม่กล้าแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ผลกระทบดังกล่าวข้างต้นอาจส่งผลให้ผู้ตกเป็นเหยื่อมีอาการซึมเศร้า ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง กลัวและหวาดระแวง แยกตัวออกจากสังคม จนกระทั่งทำร้ายตัวเอง และในที่สุดผู้ตกเป็นเหยื่ออาจตัดสินใจฆ่าตัวตาย เนื่องจากจิตใจกระทบกระเทือนทางจิตใจ เพราะถูกใช้ข้อความด่าทอ หรือใส่ร้าย รวมถึงภาพจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศของผู้ตกเป็นเหยื่อออกเผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถแพร่และแชร์ข้อความหรือภาพได้อย่างรวดเร็วทั่วโลก ภายในระยะเวลาอันสั้นและทำได้อย่างต่อเนื่อง และแม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะเกิดขึ้นในโลกออนไลน์แต่สามารถส่งผลกระทบต่อผู้ตกเป็นเหยื่อในโลกแห่งความจริง ดังนั้น ถึงแม้ว่าสังคมออนไลน์ จะเป็นสื่อที่สามารถใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง แต่ก็ไม่ได้

หมายความว่าไม่ควรมีการกำกับดูแลผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ ตามมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันและควบคุมการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์อย่างเป็นรูปธรรม

จากแนวคิดดังกล่าว การประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์จึงไม่ใช่มิติของการสื่อสารระหว่างบุคคล หากแต่เป็นประเด็นทางสังคมในโลกยุคสื่อดิจิทัลที่ไม่อาจยอมรับการสื่อสารผ่านสื่อที่เป็นการคุกคามกลั่นแกล้งบุคคลใด ๆ ได้ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรงทางการสื่อสารที่จะส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจและการเคารพศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ที่เพื่อนมนุษย์พึงปฏิบัติต่อกัน ดังนั้น มิติทางกฎหมายจึงจำเป็นต้องได้รับการทบทวนเพื่อคุ้มครองบุคคลที่ถูกประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ โดยไม่จำกัดตีความตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นรายกรณี

การประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์สู่การทบทวนแนวคิดเพื่อความรับผิดชอบทางกฎหมาย

เมื่อพิจารณาตามกฎหมายไทย พฤติกรรมที่เป็นการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์นั้นยังไม่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติให้เป็นความผิดแต่อย่างใด เมื่อมีการกระทำความผิดจึงต้องนำกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่มาปรับใช้ เช่น กฎหมายลักษณะละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งไม่รวมถึงการเรียกค่าเสียหายทางจิตใจ ประมวลกฎหมายอาญา ในความผิดฐานหมิ่นประมาท ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงบางลักษณะของการกระทำที่เป็นการกลั่นแกล้งทางสังคมออนไลน์ จึงไม่สามารถลงโทษผู้กระทำการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ได้ รวมถึงพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 แม้ปัจจุบันจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว และมีผลบังคับใช้แล้ว แต่ก็ยังคงมีช่องว่างในการใช้และการตีความอยู่มาก ดังนั้น จึงไม่สามารถใช้บังคับกรณีที่บุคคลถูกละเมิดความเป็นส่วนตัวผ่านทางสังคมออนไลน์ได้ เช่น การ

ละเมิดด้วยข้อความ ถ้อยคำ หรือรูปภาพที่ก่อให้เกิด ความรำคาญใจ ซึ่งไม่เข้าองค์ประกอบความผิดตาม มาตรา 14 ของพระราชบัญญัติดังกล่าวแต่อย่างใด

สำหรับทัศนคติของสังคมไทยเกี่ยวกับปัญหา การประทุษร้ายบนโลกโซเชียลนั้น ถือได้ว่าประชาชน มีการรับรู้ค่อนข้างน้อย เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มี การบัญญัติกฎหมายรับรองหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการ ป้องกันและควบคุมการประทุษร้ายบนโลกโซเชียล อย่างชัดเจน เพราะคนไทยส่วนใหญ่มองว่าการ กระทำในลักษณะดังกล่าวเป็นเพียงการกลั่นแกล้ง หรือหยอกล้อกันเพื่อสร้างมิตรภาพระหว่างกันในกลุ่ม เพื่อนฝูงมากกว่าที่จะรู้สึกว่าเป็นการกระทำที่ร้ายแรง และสมควรได้รับโทษตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าเมื่อเกิดประเด็นการประทุษร้ายบนโลก โซเชียล ผู้กระทำอาจต้องรับผิดชอบตามกฎหมายในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว โดยสามารถประมวล กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

1. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 ในส่วนของ บทลงโทษในทางกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ ที่ปรากฏตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการ กระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 ที่มี อยู่แล้วนั้น แม้ยังไม่ครอบคลุมถึงกรณีการกลั่นแกล้ง หรือการละเมิดความเป็นส่วนตัวของเหยื่อผ่านสื่อ สังคมออนไลน์ อีกทั้งยังไม่มีกรณีศึกษาในประเด็นนี้ และกรณีการนำเอาข้อความ ถ้อยคำหรือรูปภาพที่ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญใจยังไม่ถึงขนาดที่จะ เข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 14 แต่อย่างใด เนื่องจาก องค์ประกอบความผิดตามมาตรา 14 นั้น มุ่งเอาผิดกับการกระทำต่อทรัพย์สินที่ชัดเจนขึ้น มิได้ ติความเอาผิดจากการดูหมิ่น หรือการหมิ่นประมาท แต่ยักรวมถึงการนำเข้าสู่ข้อมูลอันเป็นเท็จที่น่าจะ ทำให้ เกิดความเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของ ประเทศ และความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคง ในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐาน อันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือ ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

แต่อย่างไรก็ตาม ได้มีบทบัญญัติที่เชื่อมโยง ความผิดจากกรณีการประทุษร้ายบนโลกโซเชียล ซึ่ง ประมวลได้ดังนี้

1) การโพสต์ด่าว่าผู้อื่น เรื่องที่ไม่เป็นจริง ขาวสื่อ หลอกหลวง และทำให้เกิดความชุลมุนวุ่นวาย ผู้อื่นเสียหาย เดือดร้อน มีโทษจำคุก 3 ปี ปรับ 200,000 บาท

2) การนำภาพและคลิปวิดีโอของบุคคลทั้งที่มีชีวิตและเสียชีวิตมาเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต และยังนำมาดัดแปลง ตัดต่อ จนทำให้เกิดความเสียหาย สร้างความเดือดร้อน หากบุคคลในภาพ นำไปฟ้องร้องดำเนินคดี บุคคลที่ถ่ายภาพ หรือนำ ภาพนั้นไปแชร์ต่อ ก็จะมีความผิด มีโทษจำคุก 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำและปรับ

3) การโพสต์ภาพโป๊ เปลือย สิ่งลามก อนาจารทั้งหลายมีโทษจำคุก 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท

4) การส่งภาพหรือข้อมูลใดๆ อันเป็นการ รบกวนผู้อื่น เช่น การฝากร้านค้าในเฟซบุ๊ก ไลน์ หาก มีการฟ้องร้อง ก็จะมีโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท

5) การโพสต์เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน โดยไม่ ปิดบังใบหน้า ยกเว้นเป็นการเชิดชู ชื่นชม อย่างให้ เกียรติ

6) การเข้าใช้มือถือ คอมพิวเตอร์ เฟซบุ๊ก ไลน์ ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต มีโทษจำคุก 6 เดือน

7) การเจาะระบบคอมพิวเตอร์ หรือมีสื่อ เพื่อเอาข้อมูลไปเผยแพร่ให้คนอื่น มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี

แม้บทบัญญัตินี้ดังกล่าวจะตีความเชื่อมโยง เพื่อเอาผิดต่อพฤติกรรมของการประทุษร้ายบนโลกโซเชียลได้ แต่มีพฤติกรรมบางลักษณะที่เป็นช่องว่าง และความไม่ชัดเจนในการใช้กฎหมายนี้ เช่น ข้อความ ที่ก่อให้เกิดความรำคาญใจในประเด็นเกี่ยวกับเรื่อง เพศ รูปร่าง สีผิว รสนิยม เชื้อชาติ เป็นต้น

2. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สำหรับความผิดตามกฎหมายลักษณะละเมิดตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ได้บัญญัติสิทธิ ในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกระทำ

ละเมิดที่ได้รับความเสียหายตาม มาตรา 420 และ 423 ดังนี้

มาตรา 420 ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

มาตรา 423 ผู้ใดกล่าวหรือโฆษณาแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความเป็นจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดี หรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขา เพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ข้อความนั้นไม่จริงแต่หากจะควรรู้ได้

จากบทบัญญัติมาตรา 420 และ 423 ดังกล่าว ได้กำหนดขอบเขตของพฤติกรรมการละเมิดเป็นภาพกว้าง ซึ่งยังไม่ใช่บทบัญญัติที่ตราขึ้นโดยเฉพาะเจาะจงเพื่อใช้บังคับแก่กรณีการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ โดยความผิดฐานละเมิดนั้นผู้เสียหายอาจเรียกร้องค่าเสียหายที่ไม่เป็นตัวเงินได้ เช่น การให้แก้ไขข่าวเพื่อให้ชื่อเสียงกลับคืนดี แต่ก็ไม่สามารถเรียกร้องค่าเสียหายทางจิตใจได้ ในขณะที่ความเสียหายจากการถูกกลั่นแกล้งผ่านสื่อสังคมออนไลน์อาจส่งผลต่อจิตใจของผู้ถูกรกระทำในลักษณะเรื้อรังและยากที่จะเยียวยาให้หายได้ทันที อีกทั้งกฎหมายไทยมิได้ให้อำนาจศาลในการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษไว้ดังเช่นในต่างประเทศ ดังนั้น ภาระการพิสูจน์ความผิดของจำเลย จึงตกเป็นของโจทก์ (ผู้เสียหาย) โดย ผู้เสียหายต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าตนได้เสียหายจากการกระทำเช่นนั้น ซึ่งการกระทำ ความผิดฐานดังกล่าวเป็นเรื่องที่พิสูจน์ได้ยาก อีกทั้งกรณีผู้กระทำความผิดมิได้ระบุตัวตน ย่อมยากที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้

3. ประมวลกฎหมายอาญา ส่วนความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา ตาม

มาตรา 326 มาตรา 328 และความผิดฐานดูหมิ่นมาตรา 393 โดยมีบทบัญญัติดังนี้

มาตรา 326 ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 328 ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพ หรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา 393 ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

จากบทบัญญัติข้างต้น การลงภาพหรือข้อความที่มีลักษณะเป็นการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์นั้น มีข้อพิจารณาในส่วนของการกระทำที่ถือว่าเป็นการกระทำความผิดได้ 2 ประการ ดังนี้

1) การลงภาพหรือข้อความที่มีลักษณะเป็นการหมิ่นประมาทอาจเข้าองค์ประกอบของความผิดในข้อหาหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326 และ 328 ได้ หากเป็นการหมิ่นประมาทผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม แต่หากกรณีที่ผู้ใส่ความกล่าวแก่บุคคลนั้นเป็นการส่วนตัวผ่านช่องทางสนทนาส่วนบุคคล เช่น ช่องสนทนาส่วนตัวของโปรแกรม Inbox, Facebook ช่อง สนทนาส่วนบุคคลทางโปรแกรม Line หรือ กล่าวคำทอผู้อื่นผ่านทางจดหมายออนไลน์ E-mail เป็นต้น กรณีดังกล่าวจะไม่เข้าองค์ประกอบความผิดฐานหมิ่นประมาทในทางอาญา แต่จะเข้าข่ายองค์ประกอบฐานดูหมิ่นตามมาตรา 393 รวมทั้งในกรณีที่ข้อความนั้นๆ ไม่ได้แสดงพฤติกรรมอันเป็นข้อเท็จจริงก็เป็นการดูหมิ่นได้

2) การลงภาพหรือถ้อยคำที่จะเข้าองค์ประกอบอันจะเป็นความผิดอาญาข้อหาหมิ่นประมาทนั้นต้องประกอบด้วยรูปภาพ ข้อความหรือถ้อยคำ อันส่งผลกระทบทำให้ผู้อื่นนั้น เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ซึ่งในทางปฏิบัติมีปัญหาว่าหากรูปภาพหรือข้อความดังกล่าว “มิได้ถึงขนาด” ที่ทำให้ผู้อื่นนั้นต้องเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง แต่อาจเพียงทำให้ผู้อื่นรู้สึกไม่สบายใจ อึดอัดใจ รู้สึกต่ำต้อย ลดทอนคุณค่าในตนเองลง ดังนั้นการกระทำนั้นก็ไม่อาจเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทที่จะเอาผิดแก่ผู้กระทำการกลั่นแกล้งนั้นได้ รวมทั้งอาจยังไม่เข้าข่ายฐานดูหมิ่นได้ดังเช่น การแกล้งแหย้ในเรื่องทางด้านเพศ รูปร่าง สีผิว รสนิยม เชื้อชาติ ศาสนา สถาบันการศึกษา ฐานะ ความสามารถ เป็นต้น

บทสรุป

สังคมออนไลน์เปรียบเสมือนดาบสองคม หากผู้ใช้ขาดจริยธรรมการใช้สื่อและไม่รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น อีกทั้งไม่ระมัดระวังในการสื่อสาร จะทำให้สังคมออนไลน์กลายเป็น “สังคมอันตราย” ทั้งนี้ ผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ต้องตระหนักว่าก่อนโพสต์ข้อความ รูปภาพหรือคลิปวิดีโอ ใดๆ จำต้องตระหนักถึงผลอันไม่พึงปรารถนาที่จะตามมา ทั้งในแง่การสื่อสารระหว่างบุคคลและการรับผิดทางกฎหมาย อันอาจจะตามมาจากการกระทำผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น ละเมิด เพราะหากโพสต์ผิด ผลในการรับผิดในคดีอาญาคือ อาจจะต้องโทษถึงจำคุกได้

การประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ แม้ไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายไว้โดยตรง แต่ถือเป็นรากฐานของความรุนแรงทางการสื่อสารทั้งในแง่การสื่อสารระหว่างบุคคลจนถึงการสื่อสารมวลชน อันเนื่องจากพื้นที่ส่วนตัวกับพื้นที่สาธารณะมีความกำกวมซ้อนทับ และอาจนำสู่ประเด็นทางด้านจริยธรรมเชิงหน้าที่ในทัศนะของ Kant อันเกิดจากการใช้เพื่อนมนุษย์เป็นเครื่องมือเพื่อการใด ๆ ในกรณีที่มีความผิดชัดเจนตามบทบัญญัติทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันเช่น กฎหมายว่าด้วยความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น และละเมิด รวมทั้งพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์

การรับผิดทางกฎหมายอาจตามมาอย่างมิอาจเลี่ยงได้ทั้งทางแพ่งและทางอาญา

ผลจากความเสียหายต่อบุคคลจากการถูกประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์อาจมีทั้งผลในระยะสั้นและผลทางจิตใจในระยะยาวเช่น การเกิดภาวะซึมเศร้า การขาดความเชื่อมั่นในตนเอง หวาดกลัว การแยกตัวออกจากสังคม การทำร้ายตัวเอง และอาจรุนแรงถึงการฆ่าตัวตาย ดังนั้น กลไกการควบคุมทางสังคมทั้งในระดับสถาบันครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย สถานที่ทำงาน ตลอดจนสังคมในวงกว้างควรได้รับความสนใจทั้งในระดับปัจเจกบุคคล จนถึงสถาบันด้านกฎหมายของประเทศ ซึ่งปัญหาสำคัญคือ การไม่มีกฎหมายเฉพาะที่บัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์คือ การไม่มีบทกฎหมายเป็นการเฉพาะ กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันที่บังคับใช้ได้ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดฐานหมิ่นประมาทและความผิดฐานดูหมิ่น ความผิดฐานละเมิดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ แต่จากการศึกษาพบว่ากฎหมายไทยที่ใช้บังคับอยู่ยังไม่เพียงพอในการป้องกันและควบคุมการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ เนื่องจากไม่ครอบคลุมพฤติกรรมการทำผิดในหลาย ๆ กรณี ดังนั้นผู้เขียนจึงขอเสนอแนะในเชิงรูปธรรม ดังนี้

1. ควรแก้ไขหรือเพิ่มเติมกฎหมายหรือตราเป็นพระราชบัญญัติฉบับใหม่เพื่อให้มีกฎหมายสำหรับบังคับใช้กับความผิดลักษณะเฉพาะได้ และสามารถเยียวยาผู้ถูกกลั่นแกล้งอย่างเหมาะสมไม่ว่าทางกายหรือจิตใจและควบคุมการกระทำของผู้กระทำ ความผิดเช่นว่านั้น ให้งดเว้นการกระทำและจะต้องรับโทษหนักขึ้นหากมีการกระทำความผิดซ้ำ รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานที่มีอยู่มีบทบาทหลักในการป้องกันและควบคุมการกระทำความผิดทางโลกออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้มี

อำนาจในการใช้บังคับกฎหมายอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ

2. หน่วยงานที่มีภารกิจสนับสนุนโครงการเพื่อสังคม เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ควรสนับสนุนโครงการรณรงค์เพื่อยับยั้งการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเยาวชนในสถานศึกษาเป็นกลุ่มหลัก

3. ทุกคนในสังคมต้องช่วยกันในการลดการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์ โดยการไม่สนับสนุนการกระทำผิดดังกล่าวและต่อต้านการประทุษร้ายบนโลกไซเบอร์อย่างจริงจัง เช่น การใช้สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตนอย่างสร้างสรรค์ ไม่ก่อให้เกิดความกระทบต่อสิทธิของผู้อื่น ร่วมกันส่งเสริมค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยไม่ทำให้อื่นเสียหาย

เอกสารอ้างอิง

- คณาธิป ทองรวีวงศ์. (2555). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว: ศึกษากรณีการรบกวน สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 18(1), 39-51.
- นภาพรธณ อาษาเพ็ชร. (2560). การรังแกผ่านโลก ไซเบอร์ ความรุนแรงที่ต้องแก้ไขและนวัตกรรมการจัดการปัญหา. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม*, 5(1), 100-106.
- นิธิดา แสงสิงแก้ว. (2561). *สื่อสาร และผู้คนในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. ปทุมธานี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เนืองน้อย บุญยเนตร. (2544). *จริยศาสตร์ตะวันตก ค่านิยม มลล ฮอบส์ รอลส์ ชาร์ท*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิจิตรา เพชรปารี. (2562). *การกลั่นแกล้งบนโลก ไซเบอร์*. สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2563 จาก <https://www.thaihealth.or.th>.
- ราชบัณฑิตสภา. (2563). *พจนานุกรมศัพท์นิเทศศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตสภา*. กรุงเทพฯ: กองธรรมศาสตร์และการเมือง.
- วนิดา แสงสารพันธุ์. (2547). *หลักกฎหมายสื่อสารมวลชน*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สมภพ แจ่มจันทร์ (2561) *นักจิตวิทยาเผย Cyberbullying นำพาสู่โรคซึมเศร้า*. สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2563 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=ClgzGl9>
- สิโรตม มณีแอต และ ปรัชญนันท์ นิลสุข. (2562) การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์: การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสกัดกั้นในโรงเรียน. *วารสารการสื่อสารมวลชน*, 7(2), 46-67.
- Bangkokbiznew. (2563). *พฤติกรรม “บูลลี่” เด็กไทยติดอันดับ 2 ของโลก*. สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2563 จาก <https://www.bangkokbiznews.com>
- David Trend. (2007). *The myth of media violence: a critical introduction*. Malden Massachusetts: Blackwell Publishing.
- Matthew Williams and Olivia Pearson. (2016). *Hate crime and bullying in the age of social media*. Retrieved January 20, 2020, from pdfs.semanticscholar.org.

Shaheen Shariff. (2008). *Cyber bullying issues and solution for the school the classroom and the home*. New York: Routledge.

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน

Concepts of Satisfaction and Construction of Job Satisfaction Questionnaire

พัฒนา พรหมณี¹, ยุพิน พิตยาวัฒนชัย², จีระศักดิ์ ทัพพา³,
คณะบริหารธุรกิจ สถาบันวิทยาการประกอบการแห่งอโยธยา^{1,3}
คณะสาธารณสุขศาสตร์ สถาบันวิทยาการประกอบการแห่งอโยธยา²
Pattana Prommanee¹, Yupin Pitayavatanachai²,
Jeerasak Tappa³

Faculty of Public Health, Institute of Entrepreneurial Science
Ayothaya^{1,3}

Faculty of Business Administration, Institute of
Entrepreneurial Science Ayothaya²

E-mail: anattap1@hotmail.com¹

E-mail: ypitaya@gmail.com²

E-mail: j_tappa@yahoo.com³

Received: April 17, 2020; Revised: May 12, 2020; Accepted: June 6, 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้เสนอความพึงพอใจที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ความพึงพอใจหมายถึง สภาวะทางอารมณ์ของบุคคลเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการตามความคาดหวัง ความพึงพอใจในงานเป็นทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่องานที่เขากระทำ ซึ่งแสดงออกมาเป็นความชอบหรือความไม่ชอบคุณลักษณะของงาน ในรางวัลที่ได้รับจากการทำงาน และในสภาพแวดล้อมของการทำงาน ซึ่งช่วยส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ และความร่วมมือร่วมใจ ระบบงานดำเนินไปด้วยความราบรื่นเรียบร้อย มีบรรยากาศในการทำงานที่ดี และภาพลักษณ์ที่น่าประทับใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ การประเมินความพึงพอใจในงานเป็นการประเมินความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรม สามารถประเมินได้ด้วยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ และการสอบถาม ที่นิยมคือใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นอย่างรอบคอบและอย่างถูกต้องเหมาะสมตามทฤษฎีของการวัดผล ประเมิน ผลและแปลผล เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานตามความต้องการต่อไป

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน

ABSTRACT

This paper presents the importance of satisfaction in organization management, both public and private. Satisfaction can be defined as an emotional state of an individual produced by achieving some goals meeting the needs and expectations. Job satisfaction can be defined

as the attitudes of an employee toward a job, expressed in terms of liking or disliking the work characteristics, the rewards, and the work environments. It is assumed that job satisfaction can promote cooperation, smooth working, good working atmosphere and impressive image, especially satisfaction of the customers. Job satisfaction can be assessed through feelings, thinking, and behaviors by observation, interviews, and questionnaires. Questionnaire is a preferred tool in Job satisfaction assessment. It should be constructed carefully and appropriately according to the theory of test and measurement. The findings should be interpreted for utilization in the organizational management improvement as needed.

KEYWORDS: Satisfaction, Construction of Job Satisfaction Questionnaire

บทนำ

ความพึงพอใจเป็นพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ชัดเจน แต่สามารถรับรู้ได้จากการสังเกต การสอบถาม เพื่อสื่อให้รับรู้ได้ อาจตรงตามความรู้สึก ตรงตามความพึงพอใจจริงหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้น การวัดระดับความพึงพอใจจึงเป็นการประเมินพฤติกรรมภายในให้ผู้ถูกประเมิน แสดงออกมาให้ทราบว่ามีความพึงพอใจต่อสิ่งที่กระตุ้นหรือสิ่งที่ได้รับว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการดำเนินงาน ด้านการบริการ หรือด้านการเรียนการสอน เพื่อให้ทราบถึงสภาวะหรือคุณภาพของสมรรถนะการดำเนินการนั้น มีรายละเอียดของแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและการวัดระดับพึงพอใจดังนี้

ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) หมายถึง ภาวะของอารมณ์ ความรู้สึกร่วม ของบุคคลที่มีต่อการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่เกิดจากแรงจูงใจซึ่งเป็นพลังภายในของแต่ละบุคคล อันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายที่คาดหวังและความต้องการด้านจิตใจ นำไปสู่การค้นหาละดับที่ต้องการ มาตอบสนอง เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการแล้วจะเกิดความรู้สึกมีความสุข กระตือรือร้น มุ่งมั่น เกิดขวัญกำลังใจ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการกระทำกิจกรรมที่นำไปสู่เป้าหมายนั้นสำเร็จตามที่กำหนดไว้ อีกนัยหนึ่ง

ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกในเชิงการประเมินค่าอันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการเรียน ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2551; มัลลิกา ต้นสอน, 2544; ประสาท อิศรปริดา, 2541; สุชา จันทร์เอม, 2541; เทพพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ, 2539; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535; วิชชุดา หุ่นวิไล, 2545; บุญมั่ง ธนาศุภวัฒน์, 2547; ประสาท อิศรปริชา, 2547; Morse, 1958; Good, 1973; Wolman, 1973; Davis, 1981)

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สิ่งที่เกิดจากแรงจูงใจซึ่งเป็นพฤติกรรมภายในที่ผลักดันให้เกิดความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ยินดี ไม่ยินดี เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการและความคาดหวัง ที่เกิดจากการประมาณค่า อันเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากการกระทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการตามเป้าหมายของแต่ละบุคคล

ความสำคัญของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจมีความสำคัญต่อการดำเนินการกิจกรรมหรือการปฏิบัติงานต่าง ๆ ดังนี้ (อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ, 2548; ปภาวดี ดุลยจินดา, 2540)

1. ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ในการปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ หากมีความพึงพอใจ จะส่งผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมส่งผลให้เกิดผลงานที่ดี นำมาซึ่ง

ผลตอบแทนที่สูงขึ้น มีการดำรงชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. เกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่นและความมุ่งมั่นในการทำงาน ความพึงพอใจทำให้เกิดความสุขจากการปฏิบัติงาน ต้องการให้งานมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

3. เป็นสิ่งกำหนดลักษณะการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานที่ดี มีคุณภาพ ตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการที่เหมาะสม เกิดความประทับใจ

4. ช่วยพัฒนาคุณภาพของงาน หากมีความพึงพอใจจะเกิดความเต็มใจทุ่มเทสร้างสรรค์และส่งเสริมมาตรฐานของงานที่สูงขึ้น

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจมีความสำคัญต่อบุคคล ต่องานและหน่วยงาน ทำให้เป็นสุข เกิดแรงจูงใจและกำลังใจที่ดี มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานได้แสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ระบบงานดำเนินไปด้วยดี ความราบรื่นเรียบร้อย และหน่วยงานมีบรรยากาศและภาพลักษณ์ที่ดี อีกทั้งยังช่วยทำให้เกิดความรักความสามัคคี มีพลังผลักดันให้หน่วยงานเจริญก้าวหน้า ที่สำคัญที่สุด ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจในระดับสูงสุด

องค์ประกอบของการเกิดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งที่ได้รับ ประสพการณ์ และแสดงออกทางพฤติกรรมที่ตอบสนองในลักษณะแตกต่างกันไป ความพึงพอใจในสิ่งต่าง ๆ จะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแรงจูงใจหรือการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ และการตอบสนองความต้องการที่มีอยู่ ความพึงพอใจจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้งานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้สิ่งที่ทำนั้น ประสบความสำเร็จ โดยมีองค์ประกอบของการเกิดความพึงพอใจดังนี้ (เต็มศักดิ์ คทวณิช, 2546; มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556; Maslow, 1970)

1. ความพึงพอใจที่เกิดจากการได้รับ การตอบสนองความต้องการของร่างกาย เป็นการตอบสนองความต้องการในปัจจัยที่จำเป็นเพื่อ 1) การดำรงชีวิต (Existence Needs) ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค 2) ความปลอดภัย เกิดความอบอุ่นและมั่นคงในชีวิต เป็นความต้องการระดับแรกของมนุษย์ เมื่อได้รับการตอบสนองแล้วจะเกิดความต้องการองค์ประกอบอื่นต่อไป

2. ความพึงพอใจที่เกิดจากการได้รับ การตอบสนองความต้องการของจิตใจ เป็นแรงจูงใจในการตอบสนองความต้องการทางด้าน 1) ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (Relatedness Needs) เช่น สมาชิกในครอบครัว หรือเพื่อนร่วมงาน เป็นความปรารถนาที่จะสร้างมิตรภาพ หรือมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น หรือต้องการควบคุมผู้อื่น ความต้องการอำนาจ (Needs for Power) 2) ความต้องการทางสังคม (Social or Belonging Needs) ได้แก่ ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของสังคม ได้รับการยอมรับ ในสังคม ได้รับการยกย่องหรือมีชื่อเสียง รวมถึงความสำเร็จ ความรู้ความสามารถ ความเป็นอิสระและเสรีภาพ และการเป็นที่ยอมรับนับถือ ของคนทั้งหลาย และ 3) ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization) เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์ ส่วนมากเป็นเรื่องการอยากจะเป็น อยากจะได้ ตามความคิดของตนเอง แต่ไม่สามารถหาแสวงหาได้

3. ความพึงพอใจที่เกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ การเรียนรู้เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์บางอย่างระหว่างสิ่งเร้ากับพฤติกรรมการตอบสนอง กล่าวคือ เมื่อสถานการณ์หรือสิ่งที่เป็นปัญหาเกิดขึ้นร่างกายจะเกิดความพยายามที่จะแก้ปัญหา นั้น โดยแสดงพฤติกรรมการตอบสนองออกมาหลาย ๆ รูปแบบ ซึ่งบุคคลจะเลือกพฤติกรรมตอบสนองที่พอใจที่สุดไปเชื่อมโยงสิ่งเร้าหรือปัญหานั้น ทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เดิม ซึ่งประสบการณ์จะมีอิทธิพลต่อการรับรู้สถานการณ์

และเกิดแรงจูงใจสู่เป้าหมาย เมื่อถึงเป้าหมายแล้ว จะเกิดความพึงพอใจ เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนอง ความต้องการของร่างกายและจิตใจจนเป็นที่พึงพอใจแล้วจะเกิดความต้องการในการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจเพื่อสนองความต้องการสิ่งใหม่เพิ่มขึ้น ไม่ซ้ำสิ่งเดิม โดยที่บุคคลนั้นต้องมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจก่อนจึงจะมีความต้องการในการกระทำหรือปฏิบัติการเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ เมื่อได้ปฏิบัติแล้วจะเกิดความพอใจ หากไม่ได้กระทำหรือปฏิบัติการเพื่อตอบสนองความต้องการจะเกิดความรำคาญใจ และหากบุคคลไม่พร้อม แต่ถูกบังคับให้กระทำหรือปฏิบัติการบางอย่างก็จะเกิดความไม่พอใจ อาจกล่าวได้ว่า 1) ความพึงพอใจนำไปสู่การเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการจนเกิดความพึงพอใจ ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้สูงขึ้น 2) ผลของการเรียนรู้นำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการเรียน จะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการเรียนรู้ที่ดีจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทน ทั้งที่เป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) หรือผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards)

การสร้างความพึงพอใจ

การสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นในบุคคล อาจกล่าวโดยรวมได้ดังนี้ (สุนันทา เลาพันธ์, 2551)

1. จัดหาหรือให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายด้วยสิ่งที่มีคุณภาพตามความต้องการของบุคคล
2. อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงสิ่งที่บุคคลต้องการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันตามความสามารถ และมีการอำนวยความสะดวกตามความเหมาะสม
3. ในการส่งเสริมให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ควรจัดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมและท้าทายตามความสามารถของแต่ละบุคคล

4. เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในสังคมหรือในการวางแผนการดำเนินงาน ซึ่งเป็นแรงจูงใจในการทำงานประการหนึ่งที่น่าไปสู่การเกิดความพึงพอใจ

5. ให้การยกย่องชมเชยด้วยความจริงใจ
6. มอบความไว้วางใจให้รับผิดชอบมากขึ้นให้อำนาจเพิ่มขึ้น เลื่อนขั้นหรือเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น
7. ให้ความมั่นคงและความปลอดภัย
8. ให้ความเป็นอิสระในการทำงาน
9. เปิดโอกาสให้เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ได้มีโอกาสเข้าร่วมฝึกอบรม ศึกษาดูงาน การหมุนเวียนงานและการสร้างประสบการณ์จากการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ
10. ให้เงินรางวัลหรือรางวัลตามลักษณะงาน
11. ให้โอกาสในการแข่งขันเพื่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานอันเป็นแรงกระตุ้นในแสวงหาแนวคิดใหม่ ๆ สำหรับนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ลักษณะและวิธีการประเมินความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ เป็นสิ่งที่เกิดจากแรงจูงใจ ซึ่งเป็นพลังภายในผลักดันให้เกิดความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ยินดี ไม่นินดี เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการและ ความคาดหวัง ที่เกิดจากการประมาณค่า อันเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากการกระทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการ ตามเป้าหมายของแต่ละบุคคล เป็นกระบวนการทางจิตวิทยา การประเมินความพึงพอใจเป็นการประเมินค่าความรู้สึกไปในทางที่พอใจและไม่พอใจ ในเชิงปริมาณ (magnitude) มีรายละเอียด ดังนี้

1. ลักษณะของการประเมินความพึงพอใจ มีดังนี้ (บังอร ผงผ่าน, 2538)

1.1 การประเมินความพึงพอใจ ด้านความรู้สึก เป็นลักษณะการประเมินทางความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลตามองค์ประกอบทางความรู้สึก ได้แก่ ความรู้สึกทางบวก เป็นความชอบพอใจ และความรู้สึกทางลบ เป็นความไม่ชอบ ไม่พอใจ กลัว รังเกียจ

1.2 การประเมินความพึงพอใจ ด้านความคิด เป็นการประเมินการรับรู้ของบุคคลและวินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับที่เกิดเป็นความรู้ ความคิด เกี่ยวข้องกับการพิจารณาที่มาของทัศนคติออกมาว่าถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี ที่เกิดจากการประมวลผลของสมอง

1.3 การวัดความพึงพอใจในด้านพฤติกรรม เป็นการวัดความพร้อมที่จะกระทำหรือพร้อมที่จะตอบสนองที่มาจากพฤติกรรม

2. วิธีประเมินความพึงพอใจ การประเมินความพึงพอใจมีการประเมินหลายวิธี ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (พรนภา เตียสุทธิกุล พัฒนาพรหมณี จานนท์ ศรีเกตุ นาวัน มีนะกรรณ และสุวุฒิ พงษ์วารินศาสตร์, 2561; มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช, 2556; พรชัย คำสิงห์นอก, 2550)

2.1 การสังเกต เป็นวิธีการสำหรับใช้ตรวจสอบบุคคลอื่นโดยการสังเกตพฤติกรรมและจดบันทึกความพึงพอใจที่แสดงออกมาในประเด็นที่ต้องการประเมินอย่างมีแบบแผน โดยผู้สังเกตจะไม่มีการปฏิบัติการหรือมีส่วนร่วมกับผู้ถูกสังเกต ต่อจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ สรุปและตีความตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน วิธีนี้เป็นวิธีการศึกษาที่เก่าแก่และเป็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายที่ใช้สำหรับการศึกษาในกรณีศึกษาเท่านั้น

2.2 การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้ประเมินจะต้องออกไปพูดคุยกับบุคคลนั้นๆ โดยตรง มีการเตรียมแผนล่วงหน้า เป็นการถามให้ตอบปากเปล่า แต่อาจไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริงจากผู้ตอบเนื่องจากผู้ตอบอาจรู้สึกไม่อิสระในการตอบหรือไม่คุ้นเคยกับผู้ถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด ควรเตรียมตัวให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ ควรลงพื้นที่เพื่อทำความคุ้นเคยก่อนให้เกิดความสนิทสนม และความไว้วางใจ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด

2.3 การใช้แบบสอบถามประมาณค่า เป็นการประเมินโดยใช้เครื่องมือที่เป็นการสร้างประโยคข้อความต่างๆ ทั้งที่เป็นข้อความทางบวก

และข้อความทางลบที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร ที่ต้องการประเมิน โดยให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความแต่ละข้อนั้น โดยใช้มาตราประเมินแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) เนื่องจากเป็นวิธีที่ง่ายและสะดวก สามารถเก็บข้อมูลได้รวดเร็ว

จากข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการประเมินแบบต่าง ๆ จะพบว่าเครื่องมือและวิธีที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานในการประเมินระดับความพึงพอใจ คือวิธีการประเมินด้วยเก็บข้อมูลด้วยการสอบถาม จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า อันสามารถประเมินความพึงพอใจได้ตรงตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการนำไปใช้

การสร้างแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

แบบสอบถามความพึงพอใจให้ความสำคัญต่อข้อความคำถามที่ต้องมีความครอบคลุมในช่วงของความพึงพอใจทั้งหมด แต่ละข้อความจะระบุความพึงพอใจที่มีอยู่ วิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556) มีดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายของความพึงพอใจว่าคืออะไร มีโครงสร้างลักษณะใด ซึ่งควรกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนเป็นเรื่อง ๆ ลงไปว่าจะประเมินความพึงพอใจด้านใดบ้าง จากนั้นให้ความหมายของความพึงพอใจว่าหมายถึงอะไรบ้าง ต่อไปจึงกำหนดโครงสร้างของความพึงพอใจว่าประกอบด้วยด้านใดบ้าง แต่ละด้านจะประกอบด้วยตัวแปรอะไรบ้าง ซึ่งอาจกำหนดประเด็นกว้าง ๆ เป็นข้อ ๆ

2. รวบรวมข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อเป้าหมาย หลีกเลี่ยงข้อความกำกวม ไม่น้อยกว่า 20 ข้อ โดยกำหนดข้อคำถาม จากโครงสร้างความพึงพอใจที่ได้กำหนดไว้แล้ว แบ่งเป็นด้าน ๆ แล้วสร้างและรวบรวมข้อคำถามแต่ละด้านตามประเด็นที่กำหนดไว้

3. นำข้อคำถามที่สร้างแล้วไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อคำถามว่า ตรงตามโครงสร้างของการประเมินความพึงพอใจตามที่ได้กำหนดไว้แล้วในแต่ละด้าน และในแต่ละประเด็นย่อยหรือไม่ หากมีความคลุมเครือหรือไม่ชัดเจนจะได้แก้ไขก่อนสร้างเป็นแบบสอบถาม จากนั้นทดลองใช้กับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 เท่าของจำนวนข้อในพื้นที่ที่คล้ายคลึงกัน หรือใกล้เคียงกับพื้นที่ในการเก็บข้อมูลจริง

4. กำหนดน้ำหนักในการตอบแต่ละตัวเลือก โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจ

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นการตรวจสอบแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยตรวจสอบความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) มีวิธีการดังนี้ (พรणा เตียสุทธิกุล และคณะ, 2561; มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556)

1. การตรวจสอบความตรง มีการตรวจสอบ 2 ลักษณะ ดังนี้

1.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence=IOC) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5-7 คน พิจารณาตรวจสอบให้คะแนนความตรงเชิงเนื้อหา เป็นรายข้อ แต่ละข้อต้องมีค่า IOC ระหว่าง 0.50-1.0 จากนั้นนำผลการตรวจสอบรายข้อมาหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามทั้งฉบับ ซึ่งต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

วิธีนี้เป็นวิธีที่มีผู้นิยมนำไปใช้มากที่สุด เนื่องจากเป็นวิธีที่ไม่ยาก แม้ว่าคำตอบที่ได้จะน่าเชื่อถือไม่น้อยที่สุดก็ตาม ซึ่งมักจะขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นสำคัญ

1.2 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง โดยนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปทดลองใช้ประเมินในกลุ่มมีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะเก็บข้อมูลจริง 2 กลุ่ม ด้วยวิธีเทคนิคกลุ่มรู้จัก

(Known Group Technique) กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่ทราบว่ามี ความพึงพอใจในงานที่ต้องการประเมิน กับอีกกลุ่มหนึ่งไม่ทราบความพึงพอใจในงาน นำค่าเฉลี่ยของคะแนนของสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกับค่าสถิติที (t-test) หากผลการทดลองใช้แบบสอบถามมีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่ามีความตรงเชิงโครงสร้าง

2. การตรวจสอบความเที่ยง มีการตรวจสอบ 2 วิธี ดังนี้

2.1 การตรวจสอบความเที่ยงด้วยการทดสอบซ้ำ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย 2 ครั้ง ห่างกัน 1 - 2 สัปดาห์ นำผลคะแนนมาหาค่าสหสัมพันธ์ตามสูตรของเพียร์สัน ซึ่งต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จึงจะเป็นแบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้ได้

2.2 การตรวจสอบความเที่ยงด้วยวิธีของครอนบาค โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย 1 ครั้ง นำผลคะแนนมาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จึงจะเป็นแบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้ได้

การแปลความหมายคะแนนและการกำหนดระดับความพึงพอใจ

การกำหนดระดับของความพึงพอใจด้วยแบบสอบถาม มีวัตถุประสงค์เพื่อบ่งชี้ระดับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดน้ำหนักคะแนนความพึงพอใจ ดังนี้ (พรणा เตียสุทธิกุล และคณะ, 2561; บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

พึงพอใจมากที่สุด	กำหนดให้ 5 คะแนน
พึงพอใจมาก	กำหนดให้ 4 คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	กำหนดให้ 3 คะแนน
พึงพอใจน้อย	กำหนดให้ 2 คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	กำหนดให้ 1 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยโดยรวมของความพึงพอใจ มีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.51-5.00 หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด

- 3.51-4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก
 2.51-3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
 1.51-2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย
 1.00-1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

บทสรุป

ความพึงพอใจ หมายถึง สภาวะทางอารมณ์ของบุคคลเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการตามความคาดหวัง ความพึงพอใจในงานเป็นทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่องานที่เขากระทำซึ่งแสดงออกมาเป็นความชอบหรือความไม่ชอบคุณลักษณะของงานในรางวัลที่ได้รับจากการทำงาน และในสภาพแวดล้อมของการทำงานซึ่งช่วยส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและความร่วมมือร่วมใจ ระบบงานดำเนินไปด้วยความราบรื่นเรียบร้อย มีบรรยากาศในการทำงานที่ดี และภาพลักษณ์ที่น่าประทับใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ องค์ประกอบของการเกิดความพึงพอใจในงาน ประกอบด้วย ความพึงพอใจที่เกิดจากการตอบสนองความต้องการของร่างกาย จิตใจ และการเรียนรู้ การประเมินความ

พึงพอใจในงานเป็นการประเมินความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรม สามารถประเมินได้ด้วยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ และการสอบถาม ที่นิยมคือใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นอย่างรอบคอบและอย่างถูกต้องเหมาะสมตามทฤษฎีของการวัดและประเมินผล และแปลผลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานตามความต้องการต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ความพึงพอใจมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน หากสามารถทราบระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ จะสามารถนำข้อมูลนี้มาปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานการให้บริการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ขององค์กร ผู้ให้บริการและผู้รับบริการ การได้มาซึ่งข้อมูลความพึงพอใจ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการออกแบบการเก็บข้อมูลที่ตรงกับเป้าหมายของการนำข้อมูลไปใช้จึงจะเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- เต็มศักดิ์ คทวณิช. (2546). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดเคชั่น.
- เทพพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ. (2539). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บังอร ผงผ่าน. (2538). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ปภาวดี ดุลยจินดา. (2540). *พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร เอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 8-15*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2541). *ความพึงพอใจ*. กรุงเทพฯ: กราฟิการ์ต.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ยูไนเต็ตโปรดักชั่น.
- พรนภา เตียสุทธิกุล, พัฒนา พรหมณี, जानนท์ ศรีเกตุ, นาวัน มีนะกรรณ และสุวิมล พงษ์วารินศาสตร์. (2561). การวัดระดับเจตคติในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุข. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 8(4), 214-225.
- วิชชุดา หุ่นวิไล. (2545). *เอกสารการสอนวิชามนุษย์สัมพันธ์ในการบริหารงานอุตสาหกรรม*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2556). *การพัฒนาเครื่องมือวัดด้านเจตพิสัยและทักษะพิสัย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มัลลิกา ต้นสอน. (2544). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เบอร์เนท.

- สุชา จันทร์อม. (2541). *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา เลาพันธ์. (2551). *การสร้างทีมงาน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: แอนด์เมตสติกเกอร์ แอนด์ดีไซน์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2551). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดุลพัฒน์กิจ. (2548). *จิตวิทยาการบริการ (Service Psychology Comprehension Strategies and Trend)*. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ดีไซน์.
- Davis, F. B. (1981). *Education Measurement and Their Interpretation*. California: Wadsworth.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. (3rd ed). New York: McGraw-Hill Book.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd ed. New York: Harper and Row.
- Morse, M. C. (1958). *Satisfaction in the White Job*. Michigan: University of Michigan Press.
- Wolman, T. E. (1973). *Education and Organizational Leadership in Elementary Schools*. New Jersey: Prentice-Hall.

ขอเชิญส่งบทความ (Call for Paper)

คณะกรรมการจัดทำวารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีความยินดีที่จะรับผลงานทางวิชาการเพื่อนำเสนอและเผยแพร่ในวารสารวิชาการ โดยเปิดรับบทความสายมนุษยศาสตร์/สังคมศาสตร์ ในสาขาต่อไปนี้

1. สาขานิเทศศาสตร์
2. สาขาวิชาการโรงแรมและท่องเที่ยว
3. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
4. สาขาวิชาบัญชี
5. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
6. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
7. สาขาวิชานิติศาสตร์
8. สาขาวิชารัฐประศาสตร์/สังคมศาสตร์
9. สาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประเภทของผลงานทางวิชาการ

1. บทความวิจัย หมายถึง เป็นการนำเสนอผลการวิจัยอย่างเป็นระบบ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ การดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) เอกสารอ้างอิง
2. บทความวิชาการ หมายถึง งานเขียนซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นความรู้ใหม่ กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ แนวทางการแก้ปัญหา มีการใช้แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูล สรุป เช่น หนังสือ วารสารวิชาการ ฐานข้อมูล Online ประกอบการวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอแนวทางการแก้ไข

องค์ประกอบบทความ

บทความวิจัย (Research Article)

1. ชื่อเรื่อง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อผู้พิมพ์ พร้อมทั้งตำแหน่งทางวิชาการและสังกัด
3. บทคัดย่อทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษไม่เกิน 15 บรรทัด หรือ 200 คำ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ รูปแบบการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง ช่วงเวลาทำวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัยและสรุปผลการวิจัย ระบุคำสำคัญของเรื่อง (Keywords) จำนวนไม่เกิน 5 คำ
4. เนื้อหาของบทความประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้
 - 4.1 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย
 - 4.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
 - 4.3 ขอบเขตการวิจัย
 - 4.4 สมมติฐานการวิจัย
 - 4.5 การทบทวนวรรณกรรม และแนวคิด
 - 4.6 วิธีดำเนินการวิจัย (ระบุวิธีการเก็บข้อมูล ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ปี พ.ศ. ที่ทำการวิจัย วิธีวิเคราะห์ข้อมูล)
 - 4.7 ผลการวิจัยโดยอาจมีรูปภาพ ตารางและแผนภูมิประกอบเท่าที่จำเป็น
 - 4.8 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
(ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะสำหรับปฏิบัติ และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป)

4.9 เอกสารอ้างอิง ต้องอ้างอิงในระบบ APA ตลอดเรื่อง

4.10 บทความที่สรุปมาจาก วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ ให้ใส่ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมตำแหน่งวิชาการ และสังกัด หลังชื่อผู้นิพนธ์ รายงานการวิจัย หรือบทความวิชาการที่ปฏิบัติตามคำแนะนำ จะได้รับ พิจารณาดำเนินการโดยทันที

บทความวิชาการ (Academic Article)

บทความวิชาการเป็นการนำเสนอเรื่องทางวิชาการที่อยู่ในความสนใจของบุคคลทั่วไปในปัจจุบัน ประกอบด้วย

1. ชื่อเรื่อง ชื่อผู้นิพนธ์ ที่อยู่ผู้นิพนธ์ ผู้นิพนธ์สำหรับติดต่อ (Corresponding author) และบทสรุป (Conclusion) เพื่อเป็นการสรุปเรื่องโดยย่อ พร้อมระบุความสำคัญของเรื่อง (Keywords) จำนวนไม่เกิน 5 คำ
2. เนื้อหาของบทความ ประกอบด้วย
 - 2.1 บทนำ (Introduction) เพื่อกล่าวถึงความน่าสนใจของเรื่องที่น่าสนใจ
 - 2.2 เนื้อหาเป็นการแสดงรายละเอียดของเรื่องที่เขียนในแต่ละประเด็น
 - 2.3 บทสรุป (Conclusion) ของเรื่องที่เขียนเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ
 - 2.4 ข้อเสนอแนะจากผู้นิพนธ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียนในประเด็นที่น่าสนใจ

ทั้งนี้ ผู้นิพนธ์ควรตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่น่าสนใจอย่างละเอียด บทความวิชาการต้องนำเสนอ พัฒนาการของเรื่องที่น่าสนใจ ข้อมูลที่น่าสนใจจะต้องนำเสนอในวงกว้าง โดยให้ผู้อ่านในต่างสาขาทั้งอาจารย์และ นักศึกษา สามารถเข้าใจได้

กระบวนการพิจารณาบทความ

บทความที่จะได้รับการพิจารณาลงตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน โดยบทความ จะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร และผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่ เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่า 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่สามารถทราบข้อมูลของผู้ส่งบทความ (double-blind peer review)

รายละเอียดวิธีการเขียนบทความ

1. บทความมีความยาวไม่เกิน 15 หน้า กระดาษ A4 (รวมบทคัดย่อภาษาไทย ภาษาอังกฤษและเอกสารอ้างอิง)
2. การตั้งค่าน้ำกระดาษ ให้กำหนดขอบบน 1 นิ้ว ขอบล่าง 1 นิ้ว ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา 1 นิ้ว
3. ตัวอักษรให้ใช้ TH SarabunPSK โดยกำหนดขนาด ดังนี้
 - 3.1 ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 20 point ตัวหนา ชิดซ้าย
 - 3.2 ชื่อผู้เขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 16 point ตัวหนา
 - 3.3 สถานที่ทำงาน และ E-mail address ของผู้เขียน ขนาด 15 point ตัวธรรมดา
 - 3.4 หัวข้อเรื่อง ขนาด 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย
 - 3.5 รายละเอียด/เนื้อเรื่อง ขนาด 16 point ตัวธรรมดา ชิดซ้าย
4. ตาราง ให้วางตารางใกล้ตำแหน่งที่อ้างถึงในเนื้อหา พิมพ์ลำดับของตารางและชื่อตารางเหนือตาราง และ พิมพ์ที่มาของตารางใต้ตาราง
5. ภาพประกอบ ให้วางภาพประกอบใกล้ตำแหน่งที่อ้างถึงในเนื้อหา พิมพ์ลำดับของภาพและชื่อภาพ และพิมพ์ ที่มาของภาพไว้ใต้ภาพ
6. เนื้อเรื่องแบ่งออกเป็น 2 คอลัมน์/ ตาราง และภาพประกอบให้แทรกในเนื้อเรื่อง โดยจัดเป็น 1 คอลัมน์

7. ส่วนประกอบหลักในหัวข้อประเด็นต่างๆ ประกอบด้วย

บทความวิจัย	บทความวิชาการ
- ชื่อเรื่องภาษาไทย และภาษาอังกฤษ - ข้อมูลผู้เขียน (ชื่อ-นามสกุล/สังกัด/E-mail) - บทคัดย่อ/ABSTRACT - คำสำคัญ/KEYWORDS - บทนำ - วัตถุประสงค์ - สมมติฐาน (ถ้ามี) - ประโยชน์ที่ได้รับ - วิธีดำเนินการวิจัย (ประชากรตัวอย่าง/เครื่องมือ/การวิเคราะห์ข้อมูล) - สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล - ข้อเสนอแนะ - กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) - เอกสารอ้างอิง	- ชื่อเรื่องภาษาไทย และภาษาอังกฤษ - ข้อมูลผู้เขียน (ชื่อ-นามสกุล/สังกัด/E-mail) - บทคัดย่อ/ABSTRACT - คำสำคัญ/KEYWORDS - บทนำ - บทสรุป - ข้อเสนอแนะ - เอกสารอ้างอิง

- การอ้างอิงในเนื้อหาให้ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนามปี (author-date in-text citation) โดยจะจัดวางไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้าง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น
- ให้รวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในเนื้อหา รวมถึงข้อมูลในตาราง และภาพประกอบ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษร กรณีภาษาไทย เรียงตามอักษรชื่อผู้แต่ง กรณีภาษาอังกฤษ เรียงตามอักษรนามสกุลผู้แต่ง โดยใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association)

รูปแบบ (Template) การเขียนบทความ

ชื่อเรื่องภาษาไทย ขนาด 20 point ตัวหนา ชิดซ้าย

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ ขนาด 20 point ธรรมดา ชิดซ้าย

ชื่อ-นามสกุล¹ , ชื่อ-นามสกุล² (ขนาด 16 point ตัวหนา)

สถานที่ทำงาน¹ , สถานที่ทำงาน² (ของผู้เขียน ขนาด 15 point ธรรมดา)

Firstname Lastname¹ , Firstname Lastname² (ขนาด 16 point ตัวหนา)

Affiliation¹ , Affiliation² (ของผู้เขียน ขนาด 15 point ธรรมดา)

E-mail:¹ (ของผู้เขียนคนที่1 ขนาด 15 point ธรรมดา)

E-mail:² (ของผู้เขียนคนที่2 ขนาด 15 point ธรรมดา)

บทคัดย่อ ขนาด 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย

บทความวิจัยและบทความวิชาการมีรูปแบบเดียวกัน และจะต้องเขียนตามข้อกำหนดการเตรียมบทความข้างล่างนี้ เพื่อความชัดเจนของบทความ ส่วนแรกของบทความคือบทคัดย่อ ความยาวหนึ่งย่อหน้า ความยาวของบทคัดย่อควรอยู่ระหว่าง 200 ถึง 300 คำ และไม่ควรมีการอ้างถึงเอกสารอ้างอิง ขนาด 16 point ตัวธรรมดา ชิดซ้าย

คำสำคัญ: โปรดระบุคำสำคัญ ไม่เกิน 5 คำ ไม่ต้องมีเครื่องหมายคั่นระหว่างคำ ขนาด 16 point ตัวธรรมดา ชิดซ้าย

ABSTRACT ขนาด 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย

The first section of the manuscript is to be a short single paragraph abstract outlining the aims, scope, methods, results and conclusion of the paper. Authors should aim for an abstract length of between 200 and 300 words. Abstract should not refer to the references.

KEYWORDS: โปรดระบุ KEYWORDS ไม่เกิน 5 คำ เป็นภาษาอังกฤษ ตัวธรรมดา อักษรแรกเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค “,” ขนาด 16 point ตัวธรรมดา ชิดซ้าย

หมายเหตุ ดาวน์โหลดแบบฟอร์มที่หน้าเว็บไซต์

1. รายละเอียดทั่วไป

กำหนดให้บทความมีความยาวไม่เกิน 15 หน้า ของกระดาษ A4 (รวมบทคัดย่อภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และเอกสารอ้างอิง) โดยให้ตั้งค่าน้ำหนักกระดาษ ขอบบน 1 นิ้ว ขอบล่าง 1 นิ้ว ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา 1 นิ้ว

2. การเขียนตาราง

ให้วางตารางใกล้ตำแหน่งที่อ้างถึงในเนื้อหา โดยลำดับเลขของตาราง (ตัวหนา) และชื่อตาราง (ตัวธรรมดา) เหนือตารางและขีดซ้าย เช่น “ตารางที่ 1 ...” และระบุแหล่ง “ที่มา: ...” ไว้ใต้ตาราง พร้อมคำอธิบายเพิ่มเติมในเนื้อหาใต้ตาราง เช่น “ดังตารางที่ 1”

ตารางที่ 1 ขนาดและลักษณะของตัวอักษรที่ใช้ในการพิมพ์บทความ

รายการ	ขนาดตัวอักษร (point)	ลักษณะตัวอักษร
ชื่อบทความ	20	ตัวหนา ขีดซ้าย
ชื่อผู้เขียน	16	ตัวหนา ขีดซ้าย
สถานที่ติดต่อผู้เขียน/Email	15	ธรรมดา ขีดซ้าย
หัวข้อเรื่อง	16	ตัวหนา ขีดซ้าย
เนื้อเรื่อง/เนื้อความทั่วไป	16	ตัวธรรมดา ขีดซ้าย

ที่มา: ...ระบุที่มาของตาราง....

3. ภาพประกอบ

ให้วางภาพประกอบใกล้ตำแหน่งที่อ้างถึงในเนื้อหา โดยลำดับเลขของภาพ (ตัวหนา) และพิมพ์ชื่อภาพ (ตัวธรรมดา) “ภาพที่ 1” และระบุแหล่ง “ที่มา: ...” ไว้ใต้ภาพ พร้อมคำอธิบายเพิ่มเติมในเนื้อหาใต้ภาพ เช่น “ดังภาพที่ 1”

ภาพที่ 1 โลโก้สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสอท.)
ที่มา: สสอท. (2561)

4. การอ้างอิงในเนื้อหา

การอ้างอิงในเนื้อหาให้ใช้วิธีการอ้างอิงในเนื้อหาแบบนามปี (author-date in-text citation) โดยจะจัดวางไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้าง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น

4.1 ผู้เขียนมีคนเดียวหรือ 2 คน

กรณีภาษาไทย ใช้ชื่อ-นามสกุลผู้แต่งทุกคน ตามด้วยปีที่พิมพ์ พ.ศ. เช่น กุฑริรงค์ จุฑาพฤตกร และ อันธิกา สวัสดิ์ศรี (2556) หรือ (กุฑริรงค์ จุฑาพฤตกร และ อันธิกา สวัสดิ์ศรี, 2556)

กรณีภาษาอังกฤษ ใช้นามสกุลทุกคน ตามด้วยปีที่พิมพ์ ค.ศ. เช่น Holder and Matter (2008) หรือ (Holder & Matter, 2008)

4.2 ผู้เขียนมี 3 ถึง 5 คน

กรณีภาษาไทย - ครั้งแรก ใช้ชื่อ-นามสกุลผู้แต่งทุกคน ตามด้วยปีที่พิมพ์ พ.ศ. เช่น ชินวัฒน์ ศาสนนันท์, สัญญา สัญญาวิวัฒน์, และ โกมล ไพศาล (2556) หรือ (ชินวัฒน์ ศาสนนันท์, สัญญา สัญญาวิวัฒน์, และ โกมล ไพศาล, 2556)

- ครั้งต่อไป ใช้ชื่อ-นามสกุลผู้แต่งคนแรกตามด้วย “และคณะ” ตามด้วยปีที่พิมพ์ พ.ศ. เช่น ชินวัฒน์ ศาสนนันท์ และคณะ (2556) หรือ (ชินวัฒน์ ศาสนนันท์ และคณะ, 2556)

กรณีภาษาอังกฤษ - ครั้งแรก ใช้นามสกุลทุกคน ตามด้วยปีที่พิมพ์ ค.ศ. เช่น Martin-Consuegra, Molina, and Esteban (2007) หรือ (Martin-Consuegra, Molina, & Esteban, 2007)

- ครั้งต่อไป ใช้นามสกุลคนแรกตามด้วย “et al.” ตามด้วยปีที่พิมพ์ ค.ศ. เช่น Martin-Consuegra et al. (2007) หรือ (Martin-Consuegra et al., 2007)

4.3 ผู้เขียนมีตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป

กรณีภาษาไทย ใช้ชื่อ-นามสกุลคนแรก ตามด้วยปีที่พิมพ์ พ.ศ. เช่น มารยาท โยทองยศ และคณะ (2560)

กรณีภาษาอังกฤษ ใช้นามสกุลคนแรกตามด้วย “et al.” ตามด้วยปีที่พิมพ์ ค.ศ. เช่น Harris et al. (2001) หรือ (Harris et al., 2001)

4.4 การอ้างอิงจาก 2 แหล่ง

กรณีภาษาไทย เรียงรายการเอกสารตามตัวอักษรและค้นเอกสารออกด้วยเครื่องหมาย (;) เช่น (ชินวัฒน์ ศาสนนันท์, สัญญา สัญญาวิวัฒน์, และ โกมล ไพศาล, 2556; มารยาท โยทองยศ และคณะ 2560) หรือ (Harris et al., 2001; Martin-Consuegra, Molina, & Esteban, 2007)

5. เอกสารอ้างอิง

ให้รวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในเนื้อหา รวมถึงข้อมูลในตาราง และภาพประกอบ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษร กรณีภาษาไทย เรียงตามอักษรชื่อผู้แต่ง กรณีภาษาอังกฤษ เรียงตามอักษรนามสกุลผู้แต่ง โดยใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิงมีดังนี้

5.1 หนังสือ

รูปแบบ: ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อเรื่อง (ฉบับพิมพ์). สถานที่พิมพ์: ผู้จัดพิมพ์.

ตัวอย่าง: ประม ะตะเวทิน. 2546. หลักนิเทศศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

5.2 บทในหนังสือ

รูปแบบ: ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ), ชื่อเรื่อง (ฉบับพิมพ์, หน้าทีปรากฏบทความ). สถานที่พิมพ์: ผู้จัดพิมพ์.

ตัวอย่าง: เสรี ลีลาภัย. 2542. เศรษฐกิจชาตินิยมในประเทศกำลังพัฒนาและสถานการณ์ในประเทศไทย. ใน ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (บรรณาธิการ), 1999 จุดเปลี่ยนแห่งยุคสมัย (น. 90-141). กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

5.3 บทความในวารสาร

- รูปแบบ: ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่): เลขหน้าที่ปรากฏบทความ.
ตัวอย่าง: ฤทธิ์รงค์ จุฑาพฤตกร, และ อันธิกา สวัสดิ์ศรี. 2556. การจัดการน้ำท่วมด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนรายได้น้อย. วารสารนักบริหาร, 33(4): 72-85.

5.4 วิทยานิพนธ์

- รูปแบบ: ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับวิทยานิพนธ์หรือปริญญาโทหรือปริญญาเอกมหาวิทยาลัย.
ตัวอย่าง: เบ็ญจรัช เวชวิรัช. 2541. การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก และนำเข้าของสถาบันการเงินไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

5.5 แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต

- รูปแบบ: ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อเรื่อง. สืบค้นเมื่อวันที่ เดือน ปี, จากแหล่งที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต.
ตัวอย่าง: Holder, B. J., & Matter, G. 2008. The innovative organization. Retrieved December 11, 2016, from <http://www.geocities.com/CollegePark/Library/1048/innova.html>

5.6 เอกสารการประชุมวิชาการ

- รูปแบบ: ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อบทความ. ใน การประชุมวิชาการเรื่อง..... (หน้าที่ปรากฏ).
สถานที่พิมพ์: ผู้จัดพิมพ์.
ตัวอย่าง: จีรเดช มโนสร้อย, สุดา เสาวคนธ์, และ อภิญา มโนสร้อย. 2543. หน้าหวาน ใน การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง เทคโนโลยีชีวภาพเกษตรกรรมครั้งที่ 2 เรื่องการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ธรรมชาติเพื่อการแพทย์แผนไทย (น. 42-50). เชียงใหม่: ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตถุชีวเภสัชภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ สถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ใบสมัครสมาชิก

วารสารวิชาการ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
(ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ข้อมูลผู้สมัคร

☐ ประเภทบุคคล

ชื่อ-สกุล.....
เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์..... โทรสาร..... โทรศัพท์มือถือ.....

☐ ประเภทหน่วยงาน

หน่วยงาน.....
เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์..... โทรสาร..... โทรศัพท์มือถือ.....

ขอสมัครเป็นสมาชิก วารสารวิชาการ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
(ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)
สมัครสมาชิกปี พ.ศ. 2562 ระยะเวลา 1 ปี เป็นเงิน 400 บาท (จำนวน 2 ฉบับ)
หมายเหตุ เริ่มเปิดรับสมัครสมาชิกปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป

สถานที่จัดส่ง

ชื่อ-สกุล.....
หน่วยงาน.....
เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์..... โทรสาร..... โทรศัพท์มือถือ.....

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่
อาจารย์เบญจมาศ อธิปัญญากุล สำนักสนับสนุนงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
โทรศัพท์ 02-407-3888 ต่อ 2819, 2818, 2817 โทรสาร 02-407-3817

สำหรับเจ้าหน้าที่วารสาร

ใบเสร็จเล่มที่..... เลขที่..... วันที่รับค่าสมาชิก.....